ИШОНЧ

ШУ АЗИЗ ВАТАН БАРЧАМИЗНИКИ! ЎЗБЕКИСТОН

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси • 23 апрель 1996 йил, сешанба • № 32 (279)

Иқтисодиёт хабарлари

ЙИЛНИНГ ЭНГ ЯХШИ БИЗНЕСМЕНИ

Республика бизнес жамғармаси Давлат мулки қўмитаси йирик банклар билан биргаликда йилнинг энг яхши бизнес лойиҳаси ҳамда «Йилнинг энг яхши бизнесмени» унвони учун «Ташаббус» деган номда танлов ўтказиб келмоқда. Аввалгиларида Самарқанд вилояти тадбиркорлари ғолиб чиққан эди. Мукофот билан тақдирланган лойиҳалар орасида Нуробод тумани тадбиркорлариники ҳам бўлиб, 1994 йилнинг энг яхши бизнесмени сифатида «Сайёр» фирмаси раҳбари Ш.Ибрагимов эътироф этилганлиги кўпчиликнинг ёдида. Вилоят фуқароларини яна бир қувонч ҳушнуд этди. «1995 йилнинг энг яхши бизнесмени» унвони ва 50 минг сўм пул мукофоти Самарқанд шаҳридаги «Парвина» молия ишлаб чиқариш компанияси раҳбари Абдурашид Абдусаломовга берилди. Шуниси эътиборлики, мазкур компания таркибида хусусий савдо ишлаб чиқариш фирмаси, банк ва ёрдамчи хўжалик бор.

«Ишонч» мухбири.

ДЕҲҚОН-ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИДА

Хоразм вилоятининг Қўшкўпир туманида 78 та деҳқон-фермер хўжалиги ташкил қилинган. Тумандаги «Нусрат», «Исмоил», «Чашма», «Насл», «Ота Полвон» деҳқон-фермер хўжаликларининг иш натижалари тобора яхшиланиб бормоқда.

Хусусий мулкчилик соҳиблик самараси ўлароқ чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кўпаймоқда. Энг муҳими маҳсулот таннархи бирмунча арзон бўляпти.

Ш. АҲМЕДОВ, «ИШОНЧ» мухбири.

ТАРИХАН ТАРКИБ ТОПГАН ҲАМКОРЛИК

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 21 апрель куни расмий ташриф билан Францияга жўнаб кетди. Мамлакатимиз раҳбарининг Европа марказидаги юксак тараққий этган ушбу давлатга иккинчи ташрифи ўзига хос, алоҳида аҳамиятга эгадир. Маълумки, мамлакатларимиз ўртасидаги тарихий муносабатлар Амир Темур даврида ўрнатилган, Франция қироли ўша даврларда Европа хавфсизлигига муҳим таъсир кўрсатган соҳибқирон Амир Темурга алоҳида ҳурмат сифатида элчи жўнатган ва ўз навбатида улуғ бобомиз Европадаги бу қудратли давлат билан савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш истагини билдирган эди.

Бугун эса мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқалар ўзаро тенг манфаатдорлик асосида ривож топмоқда. Азалий ҳамкорлик ришталари мустаҳкамланмоқда. Президент Ислом Каримовнинг тиғиз сафар дастури ва ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳида ўтказилаётган «Амир Темур даврида маданият, фан ва таълимнинг гуллаб-яшнаши» мавзуидаги конференция ана шу анъанавий алоқалар руҳига мосдир. Республикамиз раҳбари Франция Президенти Жак Ширак, шунингдек, мамлакатнинг бошқа француз тадбиркорлари, йирик банк ва фирмалар раҳбарлари билан мулоқотда бўлади.

— Ушбу сафардан кўзлаган мақсадимиз катта ва унинг натижалари Ўзбекистон учун улкан аҳамиятга эга, — деди, жумладан, Президент Ислом Каримов сафар олдидан журналистлар билан суҳбатда. — Биз Франция билан савдо-иқтисодий ҳамкорликни янада равнақ топтириш борасида улкан имкониятларга эгамиз. Мазкур имкониятларни тўла ишга солиш ҳар икки томон манфаатларига мос келади. Сафарнинг биз учун ўта муҳим жиҳати — ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳида соҳибқирон Амир Темур юбилейига бағишлаб ўтказилаётган конференцияда қатнашишдир. Мазкур воқеа жаҳон ҳамжамияти орасида мамлакатимизнинг обрўси ошиб бораётгани ва аждодларимизнинг умуминсоний қадриятлар хазинасига қўшган улкан ҳиссасининг дунё аҳли томонидан тан олинаётганини ёрқин намоён этади.

Мамлакатимиз раҳбарини Тошкент аэропортида Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Эркин Халилов, Бош вазир Ўткир Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Баҳтиёр Ғуломов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

Кузатувчилар орасида БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик ҳам бор эди.

(ЎзА).

Ўзбекистон ва БМТ

ИНСОН МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

1994 йилда Ўзбекистон Ҳукумати билан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Халқаро ҳамжамияти ёрдамида инсоннинг эҳтиёжларини қондиришга кўмаклашиш Дастурини ишлаб чиққан эдилар. Ушбу лойиҳанинг амалга оширила бошланиши кенг миқёсли ислоҳотлар ўтказилаётган бир даврда бизнинг мамлакатимиз учун айниқса зарурдир. Инсоннинг зарурий эҳтиёжларига бағишлаб ўтказилган биринчи халқаро учрашувдан сўнг икки йил мобайнида ижтимоий соҳада талайгина муаммолар тўпланиб қолди. Бу муаммолар ўтиш даврига хос бўлиб, инсон турмуши билан узвий боғланган. Республика Ҳукумати, Ўзбекистон билан БМТнинг ташкилотлари ва ҳукумат таркибига кирмайдиган ташкилотлар ўртасида амалий мулоқотлар учун замин яратилди. Мулоқотлар доираси Ўзбекистон халқининг фаровонлиги учун бугунги кунда ҳаётий муҳим аҳамиятга молик соҳалар ва фаолият йўналишларини қамраб олади. Бу эса ўз навбатида инсоннинг энг муҳим ҳаётий эҳтиёжларини қондириш учун молиявий ва техникавий ёрдамни сафарбар этиш имконини яратади.

ИНСОНГА хос бўлган зарурий эҳтиёжларни қондириш дастурининг мақсади — мавжуд муаммоларни ҳал қилиш учун собитқадамлик билан ёрдам бериш механизмини ишлаб чиқишдан, муайян мадад олувчиларни ўз вақтида қўллаб-қувватлашдан иборатдир. Шу боис юқорида тилга олинган дастур аввало аҳолининг энг заиф қатламлари: болалар, аёллар, нафақадорлар ва ногиронлар учун мўлжалланган. Биринчи галда дастур ўз диққат эътиборини инсон тараққиётининг энг паст кўрсаткичлари аниқланган соҳаларга қаратади ҳамда аҳолининг кам таъминланган қатламларига оғир шароитда ёрдам бериш масаласини ҳал этиш учун ҳаракат қилади.

Мазкур дастурни амалга оширишга ИНДП (БМТ тараққиёт дастури) томонидан тасдиқланган Тармоқ фонди БМТнинг бошқа ташкилотлари билан биргаликда салмоқли ҳисса қўшди.

1996 йил апрель ойининг биринчи ярмида бўлиб ўтган иккинчи халқаро учрашувда зарурий инсонпарвар эҳтиёжларини қондириш Дастурини бажариш доирасида мулоқот ва ҳамкорлик ишлари давом эттирилди.

Шуни таъкидлаш лозимки, СССР парчаланганидан сўнг юзага келган иқтисодий муаммолар: инфляция жараёнлари, ишлаб чиқариш ҳажмларининг камайиши, ишчи кучлари бозорининг торайиши ва бошқа иқтисодий қийинчиликлар оқибатида аҳолининг турмуш даражаси анча пасайиб кетди. Республика Ҳукумати томонидан қурилаётган ижтимоий аҳамиятга молик дастурларга қарамай, бугунги кунга келиб аҳоли ўртасида эҳтиёжманд гуруҳлар пайдо бўла бошлади. Соғлиқни сақлаш ва таълим соҳаларидаги эҳтиёж тўла-тўкис қондирилмаётир. Масалан, Ўзбекистонда гўдаклар ўртасидаги ўлим даражаси 1991 йилга нисбатан сезиларли даражада пасайган бўлса ҳам, аммо халқаро миқёсда олиб қараганда бу даражада ҳали юқорилигича қолмоқда. Бу муаммо айниқса Қорақалпоғистонда кескин бўлиб турибди.

Тиббиёт хизмати, шу жумладан касалликларнинг олдини олишга доир тадбирлар зарур дори-дармонларнинг йўқлиги ёки етишмаслиги сабабли лозим даражада эмас. Натижада юқумли касалликларнинг тарқалиши рўй бермоқда, полиомиелит ва бўғма касалликка чалиниш ҳоллари учрамоқда.

Ҳозирги пайтда республикада зарур дори-дармонларнинг атиги 5 фоизи тайёрлаб чиқарилмоқда, қолган қисми эса четдан олиб келинаяпти. Аммо, хориждан олиб келинаётган дорилар ҳам ҳали аҳоли эҳтиёжини тўла қондирмаяпти. Бундан ташқари, аҳоли айрим гуруҳларининг тўйиб овқатланмаслиги ҳам улар саломатлигига салбий таъсир кўрсатмоқда. Кўпинча аёллар ва болалар ўртасида камқонлик хасталиги учрайди. Бу ҳолат Орол бўйида яшовчи аҳоли ўртасида айниқса кўзга ташланади. Сабаб — бу ердаги экологик вазиятнинг аянчли аҳволдалигидир. Аҳолининг тозаланмаган сувни истеъмол қилиши, очиқ ҳолдаги сув манбаларидан фойдаланиши айниқса қишлоқ жойларида юқумли касалликларнинг тарқалишига олиб келмоқда. Ҳозир қишлоқ аҳолисининг 60 фоизигина тоза сув манбаларидан фойдаланиш имконига эга. Тоза сув эса аҳоли саломатлигини сақлашда муҳим омиллардан биридир.

Яна бир муаммо — таълим масаласидир. Халқ маорифи тизимидаги кўпгина мактаблар ҳамда муассасаларда маблағ, дарсликлар, ўқув қўлланмалари етишмайди. Бу ҳолат айниқса қишлоқ жойларда яққол кўзга ташланмоқда. Ҳозирги пайтда республика мактабларида таълим еттита тилда олиб борилаяпти. Агар илгари бу мактаблар Россия, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистондан олиб келинадиган дарсликлар билан таъминлаб турилган бўлса, ҳозир республиканинг ўзи маълум сабабларга кўра бу мактабларни дарсликлар билан таъминлашга мажбур бўлмоқда.

Шуни айтиш керакки, Ўзбекистон Ҳукумати ва ИНДП инсоният тараққиётининг бир қатор устивор йўналишларини белгилади, бу йўналишлар махсус дастурлар ёрдамида амалга оширилади. Дастурлар сирасига тўйиб овқатланиш, тоза ичимлик сув билан таъминлаш, таълим, меҳнат фаолияти ва ҳакозолар киради. Ҳар қайси йўналиш бўйича республика ҳукумати билан ИНДП ёрдамида тегишли зарурий инсонпарварлик кўмаги дастури ишлаб чиқилган.

Хайрия тартибида ёрдам қўлини чўзувчи мамлакатлар ва донор ташкилотлар орқали юқорида баён қилинган дастур доирасида Ўзбекистон Республикасига ёки БМТнинг агентликларига ёхуд Тармоқ фондига зарур ёрдам бериб келинди ва бундан буён ҳам берилаверади. Ҳозирги вақтда бир неча лойиҳа бўйича ишлар олиб борилмоқда. Масалан, ўтган йили республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги инсон ҳаёти учун зарур бўлган вакциналарни, шу жумладан қизамиққа қарши ва АКДС вакциналарини олди. Япония ҳукумати ажратган маблағ ҳисобига олинган ана шу вакциналарнинг умумий қиймати, 400 минг АҚШ долларини ташкил қилади. Ушбу хайрия ишига ИНИСЕФ (БМТнинг Болалар фонди) фаол ёрдам берди. Мамлакатда инсулин жиддий муаммо эканлигини инобатга олиб, Швейцария ҳукумати ВҲО (Жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилоти) ва ИНДП ёрдамида ўтган йили Ўзбекистонга ана шу мақсад учун 250 минг АҚШ доллари миқдорида маблағ ажратди. Бу эса қанд касаллигига дучор бўлган 1500 нафар болани дори-дармон билан таъминлаш имконини берди. Бундан ташқари, ИНДП/ВҲО Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ходимлари учун қанд касали билан оғриганларни даволаш учун ўқув машғулотларини уюштиради.

Мамлакатдаги ўтиш даврида зарур инсонпарварлик ёрдамини кўрсатиш лойиҳасининг янги иш жойларини яратиш борасидаги ташаббуси айниқса диққатга сазовордир. Бу мамлакатимиз иқтисодиёти учун муҳим аҳамият касб этади. Ногиронлар аҳолининг энг заиф ижтимоий гуруҳига кириши эътиборга олиниб, маблағларнинг бир қисми Ўзбекистон Ногиронлар жамиятига қарашли марказларда тикувчилик ишларини уюштириш учун ускуналар сотиб олишга сарфланди. Бухоро, Асака, Олмалиқ ва бошқа шаҳарларда ана шундай марказлар мавжуд. Уларда фақат ногиронлар меҳнат қилмоқдалар. Мазкур лойиҳани Голландия ҳукумати (24 минг АҚШ доллари миқдорида) Ҳиндистон ҳукумати (220 минг АҚШ доллари миқдорида) ва ИНДП (60 минг АҚШ доллари миқдорида) пул билан таъминлайди.

Зарур инсонпарварлик ёрдамини кўрсатиш бўйича Ўзбекистонда халқаро учрашувларнинг ўтказилиши, ИНДП билан республика ҳукумати ва ҳукумат таркибига кирмайдиган ташкилотлар ўртасида қалин ҳамкорлик ўрнатилиши соғлиқни сақлаш, тоза ичимлик суви билан таъминлаш, янги иш жойларини яратиш каби ҳаётий муҳим муаммоларни ҳал этишда Ўзбекистонга кўрсатилаётган амалий ёрдам янада кенг қулоч ёйдириш имконини беради. Бинобарин, БМТ билан Халқаро ҳамжамиятнинг асосий вазифаси — одамларнинг турмуш шароитини, айниқса моддий аҳволини яхшилаш, уларнинг иқтисодий ва жамоатчилик ҳаётида қатнашувини кучайтириш, инсонни ҳар томонлама камолга етказиш, унинг манфаатларини ҳимоя қилиш йўлида бош йўлни белгилаб олиш зарур дастурларни ишлаб чиқиш учун республика ҳукуматига амалий ёрдам беришдир.

Фарҳод РАСУЛОВ.

МАЙСАЛАР КУНДА БИР ЯШНАЯПТИ

Фарғона туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалиги ғаллакорлари ҳар йили ғалладан мўл ҳосил кўтариб, барчани хушнуд этишмоқда.

Айниқса, Алижон Ҳамралиев, Ғуломжон Мамаражабов каби ўнлаб звено бошлиқлари гектар ҳисобига 35-45 центрендан ҳосил етиштириб, ўз меҳнатларининг гаштини сурган эдилар. Кузда эса 616 гектар ерга бошоқли дон экинлари экилган эди. Ана шу ғалла майдонлари 67 нафар звено бошлиқларига бериб қўйилди. Улар жорий йилда гектар ҳисобига 45 центнерлик маррани кўзлаганлар.

Кузги ғалла экинларидан мўл ва сифатли ҳосил етиштиришда ҳал қилувчи омилллардан бири суғориш ҳамда ерларни озиқлантиришдир. Дончилик агрономи Сайфулло Гулмирзаев хўжаликда озиқлантирмишга катта эътибор берилаётганлигини таъкидлади.

Ҳосилнинг 50 фоизи минерал ўғитлар ҳисобига кўтарилади. Шу боис ерларни озиқлантиришни

Ғалла — ризқ-рўзимиз

ўз вақтида ўтказишга жиддий эътибор берилмоқда. Озиқлантириш ўз вақтида сифатли амалга оширилиб турилса, ўсимликнинг ривожланиши тезлашиб, ҳар бир тупда камида 3-4 тадан поя ҳосил қилиш имконини юзга келтириши табиий.

Шуларни ҳисобга олган ҳолда ҳозирги кунда ғалла майдонларида ерлар икки марта қондирилиб суғорилди, ғалла ниҳоллари озиқлантирилди. Ҳар гектар ҳисобига 426 килограмм азотли ўғит солинди. Натижада ғалла майсалари кунда бир яшнаяпти.

Кукламнинг бир куни йилни боқади. Хўжалик ғаллакорлари баҳорнинг илк кунларидангоқ самарали фойдаланиб, барча чора тадбирларни ўз вақтида сифатли ўтказиб ўз олдиларига қўйилган улуғвор вазифаларни шараф билан уддалаш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилишмоқда.

Аҳмаджон ТЎХТАСИНОВ, «Ишонч» мухбири.

Низомий номли Тошкент давлат педагогика институтидаги мактабгача тарбия факультетининг мактабгача тарбия услубиёти кафедраси ўқитувчиси Муяссар Нурматова мана 16 йилдирки самарали ишлаб келмоқда. У Республика телерадио эшиттириш компанияси қошидаги «Кичкинтой» устахонаси эшиттириши муаллифи ва бошловчиси сифатида ҳам фаол иштирок этмоқда.

Суратда: Муяссар Нурматова кичкинтойлар даврасида.

Н.МУҲАММАДЖОНОВ сурати.

БИРЖА ЯНГИЛИКЛАРИ

Республика кўчмас мулк биржаси ва унинг вилоят бўлимлари ўтган ҳафтада 8 та ким ошди савдоси ва танловлари ўтказди. Тадбиркор ва сармоядорларга магазинлар, дўкон расталари, қурилиши тугалланмаган иншоотлар, ер майдонлари ва турли русумдаги автомашиналар таклиф этилди. Ҳафта мобайнида 18 миллион 847 минг сўмлик 265 та иншоотлар сотилди. Булар орасида 8 та уй-жой, 7 та қурилиши тугалланмаган иншоотлар, 8 та савдо ва маиший хизмат шоҳобчалари, 144 та ер майдонлари ва 48 та автомашиналар бор. Тошкент шаҳар, Наманган, Хоразм вилоят бўлимларида ер майдонларига бўлган талаб катта бўлди.

Шунинг учун ҳам ҳафта мобайнида 114 та ер майдони 3 миллион 176 минг сўмга сотилди. Биржа савдолари ҳар галгидек фаоллик билан ўтди.

***

Тошкент шаҳар қимматбаҳо қоғозлар биржасида бўлиб ўтган оддий акциялар савдосида 23 та ҳиссадор жамоалар қатнашди. Унда 60585 та оддий акциялар сотилди ва 20 миллион 189 минг 976 сўмлик маблағга эга бўлинди. Самарқанд вилояти «Садоқат» жамоаси ўз акцияларини 1100 сўмдан, Бухоро вилояти «Бухоро дон» жамоаси ҳам акцияларини 1050 сўмдан сотдилар. Шу жараёндан маълумки, республикамизда акциядорлар табақаси ҳам вужудга келмоқда.

Ислоҳот қирралари

ДЕҲҚОН ДИЛИДАГИ ҒАЛЛАР

(Давоми. Боши ўтган сонда).

Ислоҳотлар халқнинг ҳам моддий, ҳам маънавий фаровонлигини кўзлаб ўтказилмоқда.

Кўчада пештахта қўйиб савдо қилаётган Назар акани кўринг. Ёши бир жойга бориб қолган мўйсафид. Ўзини ноқулай сезяпти, ишидан хурсанд эмас. Билсак, Урганч марказида болалар боғчасининг раҳбари бўлган экан. Ота-оналар фарзандларнинг боғчага қатнаганлиги учун бадалларни тўлай олмаганликлари туфайли тарбия ўчоғи ёпиб қўйилган. Директор ҳам ишсиз қолибди. Болалар муассасаларининг қониқарсиз ишлаётганлиги тўғрисида мамлакат Президенти И. Каримов куюниб гапирди.

Вилоятда ўтказилаётган ислоҳотлар тўғрисида сўз борар экан, савдо-сотиқни четлаб ўтиб бўлмайди.

Раҳбарлар ислоҳотнинг бу соҳадаги илк одимидан бошлаб таваккал қилишди. Савдо тармоқларининг барчаси хусусийлаштириб юборилди. Ўша пайтда тўғри қилинганлигини ҳаёт кўрсатди. Урганчда қад кўтарган халқ бозорини кўриб ҳангу-манг бўласиз. Усти ёпилган катта сабзавот бозори. Чор-атрофда саноат моллари билан савдо қилувчи ўнлаб муъжаз хусусий магазинлар. Деҳқонлар маҳсулотларини чайқовчилар қўлига топширмасдан, ўзлари бемалол сотадиган, оилалари учун зарур саноат молларини шу ернинг ўзида харид қила оладиган бўлишди.

Шарқни бозорларсиз тасаввур этиш қийин. Бозор-даромад манбаи, маданият тарғибот қилинадиган маскан. Обод бозорлар Хазораспда, Қўйингки, нафақат бу ерда, балки барча туманда мавжуд. Бозор иқтисоди, дегани худди шунинг ўзи эмасми?

Ҳақ гап шуки, ҳар қандай ислоҳотни ҳаракатлантирувчи куч — бу инсон омилидир. Иқтисодий андоза ҳар қанча яхши, ҳар қанча теран ўйланган бўлмасин, агар у лоқайд, ялқов ҳамда қобилиятсиз одамларга топшириб қўйилса, рўёбга чиқмай, яхши андозалигича қолаверади. Инсонларга наф келтирмайди.

Туманларда ҳали озмунча магазинларнинг пештахталари бўм-бўшлигини кўрмадикми? Ўша магазинларни сотиб олишда эгаси нималарни ўйлаган экан?

Магазин, сартарошхона, автобус, болалар боғчаси — булар, энг аввало, аҳолига хизмат қилиши лозим бўлган жамоат жойларидир. Аввало халққа хизматни қойил қилиб қўйилгандан сўнг тижоратни ўйлаш инсофдандир. Хоразм фаолларининг қатъий фикри ёди ҳам ана шундан иборат бўлмоғи лозим, албатта.

Ҳокимликлар ана шундай вазиятлардан ўзини четга олмасдан жамият манфаатларини ҳимоя этишга даъват этилган. Давлатчиликнинг моҳият-мазмуни ҳам ана шунда. Ҳокимият органининг бурчи жамиятга хизмат қиладиган ҳар қандай муассаса, ҳар қандай ташкилот фаолиятини назорат этувчи идораларни тузишдан иборат. Улар маҳаллий ҳокимият органларидан ҳам, тижорат тизимларидан ҳам мустақил иш кўриб, аҳолига ҳалол хизмат кўрсатиб, пул топаман, деган одамларга ишонч қоғози бериш ҳуқуқига эга бўлишлари зарур.

Уддабуррон, тадбиркор, хусусий дўкон эгаси Йўлдош ака Ёқубов ҳақ гапни айтди:

— Менинг ишларим шундан иборатки, менга наф келтирган нарсадан менинг мижозим ҳам фойда кўрсин ва аксинча, мижозимга фойдаси теккан нарсадан мен ҳам бенасиб бўлмай.

Йўлдош акани катта-ю, кичик яхши танишади. Уларнинг ёши 70 дан ошиб кетган, нафақахўр, савдо соҳасида деярлик ярим аср меҳнат қилганлар. Ҳокимият маъмурлари орасида ҳам обрўси баланд. Бекорчидан худо безор, деганларидек, у киши ишсиз тура олмадилар. 1990 йил шаҳар ижроқўмига бориб, мана ҳозир ишлаб турган магазинни қуриш учун жой сўрадилар. Сўнгра чойхона, новвойхона, миллий таомлар ошхонасини қурди. Иш бошидан шундай таомилни жорий этдиларки, унга биноан қариялардан чой ва обинон учун пул олинмайдиган бўлди. Ана шундай, аста-секин иш юришиб кетди. Ҳадемай савдо маркази асосида «Йўлдош» — фирмаси тузилди. Ҳозир тадбиркорлар савдо уйини бунёд этмоқдалар. Банк очамиз, деган ниятлари бор.

Янги иқтисодий сиёсат ҳалол, инсофли, диёнатли тадбиркорлар учун кенг уфқлар очаяпти.

Лекин номи тадбиркору, амалда олиб-сотар, халқим, элим, деб яшашни ўйламайдиган кимсалар ҳам йўқ эмас. Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, ислоҳотларни ўз ҳолига ташлаб бўлмас, уларни бошқармоқ даркор.

* * *

«Бўзқалъа» жамоа хўжалиги яқин-яқинларга қадар бутун оламда бўлмаса ҳам, Хоразмда машҳур эди. Аммо хўжалик иқтисоди ҳам одамларнинг ижтимоий-маънавий ва маданий ҳаёти ҳам оқсай бошлади. Ушанда бинокорликда чиниққан О. Абдурайимов раис этиб кўтарилди. Отаназар шу ернинг фарзанди, ҳамқишлоқларининг яхши ва ёмон томонларини билади. Аксинча, ҳамюртлар ҳам унинг тиниб-тинчимаслигини, бир сўзли бўлиб, ҳар қандай «Жангари» одамни ҳам ўзи чизган чизиқдан юрдира олишига ишонадилар.

Янги раис дастлабки қадамиданоқ илм-фан билан мустаҳкам ришталар боғлади. Қишлоқ хўжалик академияси, ғаллачилик илмий-тадқиқот институти билан шартномалар тузилди. Қишлоқ хўжалик фанлари доктори А. Омонов етакчилигидаги олимлардан иборат бир гуруҳ тузилиб, унга алмашлаб экиш, агротехника, ўрим-йиғим ва механизация бўйича етук мутахассислар қўшилди. Олимлар ўзлари ўтказган тадқиқотлар асосида тавсиялар бериб, уларнинг деҳқончиликда жорий этилишини кузатиб турдилар. Раиснинг ўзи ҳам назоратни бўшаштирмади.

Мана, олимлар ва деҳқонлар ҳамкорлигидаги меҳнатининг натижалари: 1994 йили 176 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 41,5 центнердан, ўтган йили эса, 50 центнердан ғалла хирмони кўтарилди. Таққослашингиз мумкин: аввал ҳосилдорлик 16 центнердан ошмас эди.

Раиснинг иккинчи қадами — бошқа жойлардан уруғлиқ дон олиб келишдан воз кечганлигидир. Ўз хўжалиги учун элита уруғи яратишга киришган эди, худо ол қулим, деб бу иш ҳам ўнгидан келди. Деҳқонларнинг эндиги мақсади — бутун республикамиз хўжаликларини элита уруғи билан таъмин этишдир.

Бўзқалъаликлар иқтисодни кўтариш, хўжалик ҳисоб-китобини жорий этиш ва ҳаражатларни камайтиришни ёдларидан ҳеч ҳам чиқаришмаган. Пахтачилик билан шоличилик ҳам, полизчилик билан боғдорчилик ҳам ривож топди. Ўзингиз баҳо беринг-а: фақат ғаллачиликни мисолга оладиган бўлсак, ҳар гектар ерда деҳқончилик учун ҳаражатлар режада кўзда тутилганига нисбатан 4 минг сўм кам бўлган.

Хўжалик вилоятнинг ҳақиқий илмий-ишлаб чиқариш марказига айланди. Германиядан ғалла тозалагич батарея олиб келинди. Янги техника ишга туширилгач, уруғлик орасидан пуч, хом, синган буғдойларни, ёввойи ўт-ўлан уруғларини тортиб олиш имконияти туғилди. Экиш учун мўлжалланган ҳар 100 килограмм ғалладан 70 килограмм сара уруғ олинди. У ерга қадалгач, тўла-тўкис униб чиқди. Бу янгилик деҳқонларга қанча фойда, қанча наф келтиришини бир тасаввур этиб кўринга! Ҳар йили вилоят бўйича 3 минг тонна ғалла тежаб қолинар экан. Бу қўшимча шунча ун, чорва учун шунча ем дегани-ку!

(Давоми 3-бетда).

МДҲ мамлакатларида

Бир томондан Марказда Россия Президентининг Чеченистонда тинчлик ўрнатиш режасини тезроқ рўёбга чиқариш учун интилиши тобора кучли намоён бўлса, иккинчи томондан, Чеченистонда янги қурбонларга сабаб бўлган тўқнашувлар ҳануз давом этмоқда.

Татаристон Президенти М.Шаймиев Москва билан Ж.Дудаев ўртасидаги тинчлик музокараларида воситачиликка тайёр эканлигини яна бир бор маълум қилди. Шу масалани телефон орқали муҳокама қилган Ингушистон Президенти Руслан Аушев Чеченистонда урушни тўхтатишга қаратилган музокаралар муваффақиятли ўтказилиши учун зарур бўлган барча шароитларни яратиб беришни таклиф қилди.

***

Собиқ Иттифоқнинг айрим республикалари Европа иттифоқи билан мустаҳкам алоқаларни ўрнатиш мақсадида шу қитъага сафар қилмоқдалар. Озарбайжон Президенти Г.Алиев якшанба куни Люксембургга келди. Унинг Европа Иттифоқининг 15 аъзоси билан ҳамкорлик тўғрисида битимлар имзолаши кутилмоқда. Шунингдек, унинг Брюсселга НАТО қароргоҳига ташрифи ҳам кўзда тутилган.

Арманистон ва Грузия президентлари ҳам шундай расмий ташрифларни амалга оширмоқдалар. Кеча - душанба куни уч мамлакат раҳбарларининг Бельгияда матбуот конференциялари ўтказилиши режалаштирилганди.

***

АҚШ Президенти Б.Клинтон Жанубий Корея, Япония ва Россияга бир ҳафталик ташрифини якунлаб, мамлакатига қайтиб келди. Президентнинг эътироф этишича, у Москвада Россия Президенти Б.Ельцин билан олий даражада учрашган. Ядро қуроллари хусусида мавжуд айрим келишмовчиликларга қарамай, умуман, учрашув фойдали руҳда ўтган.

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

Б.Клинтон, шунингдек, Россиянинг бир гуруҳ сиёсий раҳбарлари билан ҳам учрашган. Улар орасида ҳозирги сайловолди ҳаракатларида катта кучга эга бўлган коммунистлар раҳбари Г.Зюганов ҳам бор. Америка вакилининг таъкидлашича, Б.Клинтон шунингдек, ислоҳотлар бошлангунча Россияда ҳаёт яхшироқ бўлганмиди, деган мавзудаги музокаралар натижасидан ҳам қониқиш ҳосил қилган.

***

ХОРИЖДА

Жаҳоннинг саноати ривожланган етти мамлакати Молия вазирлари бу йил нисбатан ёш жаҳон иқтисодиётини жонлантириш хусусида ташаббус билан чиқдилар. Катта еттилик молия вазирларининг Вашингтонда бўлиб ўтган учрашувида шу ҳақда баёнот берилди. АҚШ, Япония, Германия, Буюк Британия, Франция, Канада ва Италия вакиллари Мексикада юз берган молиявий бўҳронга ўхшаш воқеалар юз берганда кўриладиган чораларни ҳам муҳокама қилдилар. Шунингдек, улар жаҳоннинг энг қашшоқ 20 мамлакати (асосан Африка мамлакатлари) қарзларини енгиллаштириш йўлларини ўргандилар.

***

Якшанба куни Италияда кейинги тўрт йил ичида учинчи бор парламент сайловлари бўлиб ўтди. Мазкур сайловлар мамлакат аҳолисининг сиёсий фаоллиги шароитида олиб борилди. Хабарларга кўра овоз бериш ҳуқуқига эга бўлганларнинг 80 фоизи сайлов қутилари ёнига келишди. Янгича сайлов тизими йирик сиёсий блоклар тузилишини рағбатлантиргани учун унинг Италия ҳаётига барқарорлик олиб келиши кутилмоқда. Компьютерлар орқали қилинган ҳисоб-китоб тахминларига кўра, сўл марказчи «Зайтун дарахти» альянси умумхалқ сайловларида ғалабани қўлга киритиши эҳтимол қилинмоқда.

***

Якшанба куни Исроил бош вазири Ш.Перес билан учрашувдан сўнг ўтказилган матбуот конференциясида АҚШ давлат котиби У.Кристофер баъзи мураккабликлар мавжудлигига қарамай, тез орада Исроил ва «Ҳасбаллоҳ» ўртасида ўт очишни тўхтатиш хусусида келишувга эришилажагига ишонч билдирди У.Кристофер. Яқин Шарқ тинчлик жараёнига алоҳида масъул бўлган АҚШ ҳукумати фақат ўт очишни тўхтатиш мақсадидагина эмас, балки келажакда бундай қуролли тўқнашувлар юз бермаслигининг олдини олиш учун ҳам ҳаракат қилаётганини таъкидлади. Унинг яна Дамашққа қайтиб, «Ҳасбаллоҳ»чиларга таъсир ўтказишга қодир Сурия Президенти Ҳафиз Асад билан музокараларни давом эттириши кутилмоқда.

Шу куни Исроил ўз миллий мустақиллик байрами кунлари Иордан дарёси ғарбий қирғоғи ҳамда Ғазо секторини тўлиқ ёпиб қўйишини маълум қилди. Якшанбадан бошланиб уч кун давом этадиган бу тадбир туфайли 7 минг фаластинликлар Исроилдаги ўз иш жойларига бора олмайдилар.

***

Яқин Шарқдаги бўҳронга барҳам беришга қаратилган дипломатик ҳаракатлар билан айни пайтда Исроил армиясининг жанубий Ливан ҳудудларига қарши қуруқлик, сув ва ҳаво орқали ҳужумлари давом этмоқда. 11 кундан бери тўхтовсиз уюштирилаётган бундай ҳужумлар оқибатида Ливан аҳолисидан камида 150 киши ҳалок бўлди, 100 минглаб одамлар ўз уй-жойларини ташлаб кетишга мажбур бўлдилар. Олинган хабарларга кўра, якшанба куни Теҳрон, Ливия пойтахти Триполи ва Фаластиннинг Ғазо каби шаҳарларида бўлиб ўтган Исроилга қарши норозилик намойишларида 10 минглаб кишилар иштирок этган.

Касаба уюшма ҳаёти

АЛОҚАЧИЛАР МАМНУН

Урганч шаҳар ва шаҳарлараро телефон станцияси касаба уюшмаси қўмитаси алоқачиларни ижтимоий-иқтисодий муҳофаза қилишга катта аҳамият бермоқда. Ўтган йилнинг ўзида телефон монтёрларига 60 велосипед, барча ишчиларга махсус кийим-бош олиб берилди. Жамоа шартномасига киритилган барча имтиёзларнинг бажарилишига эришилаяпти. Меҳнат таътилига чиқаётган ҳар бир ишчига бир ойлик маош даражасида қўшимча ҳақ тўланаяпти. Пенсияга чиқаётган кишиларга бир йўла 4 ойлик маош миқдорида моддий ёрдам кўрсатилаяпти. 15 йил ишлаб пенсияга чиққанлар телефон хизматидан бепул фойдаланаяптилар. Корхонада 20 йил ишлаганларга ҳам шундай имтиёз белгиланган.

Ш. АҲМЕДОВ.

Ижтимоий ҳимоя

ТРАНСПОРТ ХОДИМЛАРИГА ҚУЛАЙЛИК ЯРАТИБ...

Мустақил тараққиётимизнинг бугунги тамойиллари инсонни, унинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари, ҳуқуқларини ишончли муҳофаза қилишни кун тартибига тобора қатъий қилиб қўймоқда. Давлатимиз бу соҳани ўз кафолатига олган. Ушбу вазифаларни изчил бажаришда касаба уюшма кенгаши билан «Фарғонатранс» ҳамда «Фарғонаавтойўл» давлат ҳиссадорлик бирлашмалари ўртасида тузилган жамоа шартномаси ва меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича тузилган битимлар ниҳоятда катта аҳамиятга эга. Бу ҳужжатлар автомобил транспорти ва йўл хўжалиги ташкилотларида меҳнаткашлар ижтимоий муҳофазасини амалга оширишдаги ҳамкорликка асос бўлмоқда.

Ўтган йилги жамоа шартномасининг талаблари деярли бажарилди. «Фарғонатранс» давлат ҳиссадорлик бирлашмасига қарашли барча автокорхоналар ўз зиммаларидаги режаларини иқтисодий қийинчиликларга қарамай, ортиғи билан адо этишга муяссар бўлишди.

Йил давомида 1 миллион 656 минг тонна халқ хўжалиги юклари ташилди. 73 миллион 200 минг йўловчига транспорт хизмати кўрсатилди. Бундан ташқари буюртмачилар билан тузилган шартномалар ҳам тўла уддаланди. Фарғона шаҳридаги 3-сонли Боғдод туманидаги 78-сонли, Қўқон шаҳридаги 65-сонли автокорхоналар бу борада юқори натижаларга эришдилар. «Фарғонаавтойўл» давлат ҳиссадорлик бирлашмасининг йўлсозлари Боғдод ва Охунбобоев туманларида иккита кўприкни қуриб ишга туширдилар. Фарғона халқа йўлини Фарғона тумани ҳудудидан то Олтиариқ туманидаги Капчуғайигача бўлган қисми тўлиқ таъмирланди. Текис ва сифатли йўллар бунёд этишда хорижий мамлакатлар, айниқса, Германия тажрибаси асосида иш олиб борилаяпти. Жамоа шартномаси ҳамда меҳнатни муҳофаза қилиш битимларида кўрсатилган ишчи-ходимларнинг иш шароитини яхшилаш, қўшимча меҳнат таътиллари бериш, уларни соғломлаштириш, меҳнатта ҳақ тўлаш тизимини ислоҳ қилиш, моддий ва маънавий рағбатлантириш каби масалаларнинг ўз вақтида бажарилишига эришиляпти. Касаба уюшма қўмиталари асосий эътиборни меҳнатта ҳақ тўлаш тизимини ислоҳ қилишга қаратишмоқда. Шу мақсадда автомобиллардан унумли фойдаланиш, янги, қўшимча маршрутлар очиш тадбирлари кўрилаётир.

Бозор муносабатлари шароитида касаба уюшмаси фаолларининг малакасини ошириш ҳам долзарб масалалардан ҳисобланади. Шу мақсадда вилоятда кўчма семинарлар ташкил этилди. Вилоят касаба уюшмалари кенгашининг ўқув осғломлаштириш марказида бир ҳафталик ўқув машғулоти ўтказилди. Бундан ташқари Фарғонадаги 3-автокорхона ва Қўқондаги 10-автобус саройи мажлислар залида илғор иш тажрибаларини ўртоқлашиш мақсадида махсус семинар-кенгашлар ташкил этдик.

Ўйлашимизча, бундай ўқув семинарлар ишчи-ходимларнинг биринчи навбатдаги ҳимоячилари бўлмиш касаба уюшма фаолларининг янада фаол, дадил ишлашига омил бўлади.

Абдуқобил ҚАЗАҚОВ,
Автомобил транспорти ва йўл хўжалиги ходимлари касаба уюшмалари Фарғона вилояти қўмитаси раиси.

Касаба уюшма фахрийлари

ДАВР БИЛАН ҲАМҚАДАМ

Ғаллаорол - Жиззах вилоятининг кўҳна туманларидан ҳисобланади. Айтишларича унга республикамиз оқсоқоли Йўлдош Охунбобоев «Ғаллаорол» деб ном берган. Ғаллаороликлар туман ташкил бўлганлигининг 70 йиллигини нишонлашга ҳозирлик кўришмоқда. Биз тўйбошларидан бири, кўпни кўрган инсон, фахрий касабақўм Нуъмон Пардабоев билан мулоқотда бўлдик. У киши ўзи босиб ўтган йўл ва касаба уюшмалари тарихи ҳақида қуйидагича ҳикоя қилади.

-Ҳаётимнинг кўп қисми касаба уюшмалари ҳаракати билан боғлиқ. 1948-1952 йилларда Самарқанд педагогика билим юрти, 1953-1957 йилларда Самарқанд давлат университети тармоқ қўмиталарида ишлаганман. У вақтда касабақўм раислари маош олишмас, ҳамма тадбирлар жамоатчилик асосида бажариларди. Кейинчалик хўжалик ишида, маориф соҳасида, партия ташкилотларида хизмат қилдим. Аммо ҳеч қачон ўзимни жамоат ишидан четга олганим йўқ. Иложи борича халқ ичида бўлишга, унинг дарду ташвишлари билан яшашга ҳаракат қилдим. 1967-1977 йилларда деҳқончилик саноати мажмуи ходимлари Ғаллаорол туман касаба уюшма қўмитасининг раислигига лозим топишди. Туман хўжаликлари ҳар йили 100 минг тоннагача дон, 8 минг тонна пахта, 10 минг тонна гўшт, 15 минг тонна сут ишлаб чиқарар, бу маҳсулотларни етиштириш 5 та давлат ва 5 та жамоа хўжаликлари зиммасида эди.

Меҳнаткашлар ўртасида ўзаро мусобақани ташкил этиш, аъзолик бадалларини тўплаш, жамоат шартномаларининг бажарилишини таъминлаш, меҳнат таътилига чиққанларни санаторий ва дам олиш уйларига жойлаштириш, болалар саломатлигини муҳофаза қилишни асосий ва бирдан-бир вазифамиз, деб билганмиз. 60-70 йилларда қишлоқ хўжалиги соҳасида ишлаган Карим Усмонов, Бўрибой Холматов, Хўжамурод Қосимов, Абдуалим Ёқубов каби касабақўм раислари эл ишончини оқлаш, касаба уюшмалари обрўсига обрў қўшиш йўлида жон куйдиришганини яхши биламан. Умрини халқ хизматига бағишлаган бу инсонларнинг кўпчилиши бугун ҳаёт.

Одатда касабақўм ҳар йили маъмурият билан жамоа шартномаси тузар, унинг ижроси ярим йилда, йил охирида муҳокама этиларди. Биз шартноманинг касаба уюшмаси ҳамда маъмуриятга алоқадор моддалари қандай бажарилганлигини чуқур таҳлил қилиб, ютуқ ва камчиликларга ҳолисона баҳо берардик.

Шундай воқеа эсимда: 60-йиллари «Коммунизм» хўжалигининг бригадири Абдусамадни хўжалик раҳбари қонунсиз ишдан бўшатади. Туман касаба уюшма қўмитаси давлат идораларини бу ишга аралаштирмасдан бригадирни ўз вазифасига қайта тиклади. Бекор юрган вақтлари учун маошини ундириб берди. Хўжалик раҳбари бригадирни бўшатишга асос етарли эмаслигини кейин тушунди.

Демоқчиманки, касаба уюшмалари меҳнаткаш манфаатининг ижтимоий қалқони бўлиши керак. Туман касаба уюшма қўмитасига етакчилик қилган давримда «Меҳнат Қизил байроқ» ордени билан тақдирландим. Ўша вақтда туманда 30-32 та бошланғич ташкилот бўлиб, уларга 13 минг касаба уюшма аъзоси бирлашган эди.

-Нуъмон ота, айтингчи, туманда касаба уюшма ташкилотлари қачон тузилган?

-Биласиз, туман аҳолиси асосан қишлоқ хўжалиги билан шуғулланади ва жамоа хўжаликларида меҳнат қилади. Давлат идораларида, саноат ташкилотларида 1930 йилларда дастлабки касабақўмлар тузилган. Бу ўринда «Ғаллаорол» ва «Лалмикорлик» темир йўл вокзали, элеватор, машина-трактор парки (МТС), Қўйтош кони, нав синаш станцияси, «Ғаллаорол» давлат уруғчилик хўжалиги, халқ маорифи, тиббиёт бирлашмаларини мисол қилиб кўрсатса бўлади. Касаба уюшма ташкилотлари меҳнатни ташкил этиш, оммани ижтимоий ҳимоялаш, одамларга маданий-маиший шароитлар яратиб беришда кўпгина хайрли ишларни амалга оширганлиги яхши маълум.

-Бугунги касаба уюшмалари ҳақидаги фикрингиз қандай?

-Касаба уюшмалари бугун ҳам мамлакатимизни иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш, аҳолининг турмуш фаровонлигини оширишда алоҳида ўрин тутади. Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, ушбу жамоат ташкилотларининг мавқеи, нуфузи ўсди. Қабул қилинган янги Дастур ва Низом касаба уюшмаларининг қонуний ҳуқуқлари ҳамда кафолатларини янада мустаҳкамлади, эркин фаолият кўрсатишлари учун имкониятлар яратди. Бозор муносабатларини шакллантириш, иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда касаба уюшмаларининг ўз ўрни бор. Шундай экан, улар билимдон, тадбиркор, шижоатли ёшлар ҳисобига мустаҳкамланиши, эл-юртнинг дарду ташвишлари, муаммолари фаолият мезонига айланиши лозим. Бу ҳозирги куннинг асосий масаласидир.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

ЭҲ, БИЗ БАЪЗИ КЎЗИ ОЧИҚЛАР...

Дарвоқе шоир айтганидек баъзи бир кўзи очиқлар тўғри йўлдан ҳам эплаб юролмаслигимиз турган гап. Аммо Сирдарё шаҳар ишлаб чиқариш корхонасида яқинда бўлиб ўтган вилоят кўзи ожизлар кўрик-танловида қатнашган киши ногиронларнинг талантига ва иқтидорига тан бермасдан иложи қолмайди. Саҳнада қўшиқ айтиб, шеър ўқиётганларнинг ожизлигига ишонгинг келмайди, киши.

Ўзбекистон Республикасининг беш йиллигига ва Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига атаб ўтказилган ушбу кўрик-танловда сўзга чиққан Сирдарё шаҳар ишлаб чиқариш корхонаси директори Фахриддин Раҳмонов, вилоят кўзи ожизлар жамияти бошқаруви раиси Нишонбой Маткаримов, кўрик-танлов ҳайъат раиси Гулистон давлат санъат билим юрти маданий-маърифий ишлар бўлими мудири Адҳам Иброҳимовлар ижрочиларнинг маҳоратига катта баҳо беришди. Меҳр-муҳаббат жо бўлган соҳасидаги изланишларига муваффақиятлар тилашди.

Якка қўшиқ бўйича биринчи ўринни сирдарёлик Яхшилик Соипов «Ўзбекистон» ва «Ўзингга шукр» қўшиқлари билан эгаллади. Саодат Раҳмонова ва гулистонлик Виниамин Волошинлар иккинчи ўринни олишди. Якка соз чалиш бўйича Раъно Қўчқорова, бадиий ўқиш бўйича эса Карима Азаматова биринчиликни қўлга киритишди.

Ғолиблар ҳомийлар томонидан рағбатлантирилди. Улар Тошкентда ўтказиладиган Республика кўзи ожизлар бадиий ҳаваскорларининг кўрик-танловида иштирок этишади.

Н.ҚОСИМОВА.

«Бизнесфонд» тадбиркор кўмакчиси

Мамлакатимизда тадбиркорликка кенг имкониятлар яратилаётган бир даврда кичик ва ўрта бизнеснинг ривожлантирилишига алоҳида аҳамият қаратилаётир. Узоқ муддат ва катта маблағ талаб этадиган йирик корхоналар барпо этиш ўрнига, оз харажат эвазига даромад кўрувчи хўжаликлар кўпроқ қўллаб-қувватланмоқда. Шу маънода «Мадад» суғурта компанияси ёки бизнинг «Бизнесфонд» ташкилотларимизнинг тузилишида ана шундай мақсадлар кўзлангандир.

Тўғри, янги иш бошлаганимиз сабабли ўтган йили тадбиркорликни имтиёзли кредитлар билан таъминлашда мақтанадиган иш қила олмадик. Тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи бўлганларга бир ярим миллион сўмлик кредит олиб беришга муваффақ бўлдик, холос. Ташкилотимиз ўз фаолиятини самарали йўлга қўйиб олгач, шу йилнинг ўтган икки ойидаёқ бир миллион сўмлик қарз олиб беришга эришди. Шуниси қувончлики, олинган маблағлар зудлик билан ўзлаштирилиб, ҳаракатга қўйиб юборилди. Хусусан «Деҳқонбой» ва «Нур» фермер хўжаликлари парранда сотиб олиб, аҳолини зарур маҳсулот билан таъминлаш йўлида пешқадамлик қилмоқда. Х. Марозиқов номли жамоа хўжалигидаги «Халилов» фермер хўжалиги тадбиркорлари ярим миллион сўмлик қорамол сотиб олиб, фаолиятни бошлаб юбордилар. Тошлоқдаги «Азим» кичик корхонаси эса ярим миллион сўм кредит олиб, тикув цехини ишга туширди. Бир қанча кишилар меҳнат билан банд бўлишди.

Ташкилотимиз шунингдек, 50 нафар тадбиркорнинг ҳужжатини расмийлаштириб ҳокимлик рўйхатидан ўтказишга ёрдам берди. Айни кунларда Х. Марозиқов номли жамоа хўжалигидаги «Абдуллажонов», «Оқ олтин» жамоа хўжалигидаги «Матонат», Ахшак фуқаролар йиғинидаги «Атиргул» хусусий корхонаси учун бир миллион 850 минг сўмлик кредит олиб беришни расмийлаштириб қўйдик.

Ажратилаётган маблағлар ҳақиқий тадбиркорларга етиб бориши учун вилоятда махсус экспертлар ишлайди.

Бунёд этилаётган корхоналаримиз ўта замонавий, жаҳон бозорига чиқа оладиган, бошқа мамлакат тадбиркорларининг маҳсулоти билан рақобатлаша оладиган бўлиши керак. Туманда сут ва гўштни қайта ишлайдиган корхоналар йўқ ҳисобида. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлайдиган цехларнинг технологияси эскириб қолган бўлиб, чет мамлакатлар билан рақобатлаша олмаяпти. Экспертлар бизнес-режаларини тасдиқлаган тадбиркорларга 850 мингдан ортиқ бўлмаган қийматда кредит берамиз. «Бизнесфонд» фермерларни Хитойнинг кичик тракторлари билан таъминлашда ҳам кўмаклашиб келаётир. Бу тракторлар ихчамлигидан ташқари, етти хил турдаги иш бажара олиши билан ҳам қимматлидир.

Бу йил «Бизнесфонд» ташкилоти учун омадли келди. У жами қиймати 800 миллион сўмлик бўлган қимматли қоғозларини чиқаришга муяссар бўлди. Айни вақтда ташкилотимизнинг акциялари кенг аҳоли орасида катта қизиқиш уйғотаётир.

Маъмуржон ТЎХТАНАЗАРОВ,
Тошлоқ тумани «Бизнесфонд» ташкилоти бошқарувининг раиси.

Бухоро шоҳ бекатидаги «Бухоро-1» навбатчиси Гулнора Раҳматуллаева 8 йилдан бери касбини ардоқлаб келаётир.

Суратда: навбатчи Гулнора Раҳматуллаева.

Н.МУҲАММАДЖОНОВ сурати.

Муносабат

СУВ-ҲАЁТ ДЕМАКДИР!

Ҳа, сув чиндан ҳам ҳаёт манбаи. Инсон очликка қирқ кунгача чидаса, сувсизликдан ундан ўн чандон илгарироқ хароб бўлиши аниқ.

Бахтга қарши одамизод бизнинг замонларга келиб ўзи учун ўзи муаммолар «ихтиро» қилиш, яъни «цивилизация» кетидан ўнгу-сўлига қарамай қувиб, табиатни «жиловлаб», унга боғлиқликдан «ҳукмрон» даражасига кўтарилиш, табиат инъомларидан етарлича бебаҳра бўлишликдан ўзини-ўзи «озод» қилмиш. Охир оқибат ариқларидаги, булоқларидаги зилол оқар сувлардан маҳрум бўлиб, кўп жиҳатдан «марказ»лашган маҳкамалар тасарруфидаги «жўмрак» сувларга боқим бўлмиш. Шул боис: «қўлдан берганга қуш тўймас, жўмракдан ичган-сувга ёлчимас», деган нақл эл аро «сузиб» юрипти.

Жуда ошириб юбормадингизми тақсир, дегувчилар топилиши мумкин. Айниқса ?... лавозимини суистеъмол қилаётган ҳокимликлардаги ва аҳолига хизмат қилиш учун масъул бўлган айрим раҳбар ходимларга ёқмаслиги турган гап. Гапларимиз мабодо қаттиқ ботса, «Ишонч»дан бир лавҳа келтирайлик:

«1995 йилнинг май ойи ҳолатига қараганда, Андижон вилояти Балиқчи тумандаги мавжуд 23565 хонадондан бугунги кунда 15006 таси тоза ичимлик сувидан баҳраманд. Бошқачасига ифодалаганда...» — 8559 хонадон тоза ичимлик — «жўмрак» сувидан бебаҳра».

Ҳар бир хонадонда ўртача бештадан одам истиқомат қилади, деб ҳисоблаганимизда — 42795 инсон сувга муҳтож, демакдир.

Ёки Балиқчидаги раҳбарларнинг фикри ўзгачами?

Байт:

Айтингчи-борми балиқ суви қуриган ўзанларда?
Аёнку-балиқ сувла тирик ҳамма замонларда!
Минг бор таъзим, минг бор тасанно!
«Балиқчи»лик сувсиз тирик инсонларга!!!

Айни вақтнинг ўзида Балиқчилик: «кимларнингдир уйига ҳақиқатан ҳам водопровод қувурлари кирган ва ишлаяпти». Бундай ҳолни қандай изоҳлаш мумкин? Наҳотки ҳанузгача «сувни ҳоким, сувсизликни етим «ейди»?

Президентимиз Фармонларига, минг-минглаб инсонлар тақдирига шунчалар ҳам бефарқликми? Мустақил Ўзбекистонимизда «Соғлом авлод учун» кураш шу тарзда боряптими?

Минг афсус, келтирилган далиллар фақатгина Балиқчи туманига тегишли бўлмай, жумҳуриятимизнинг кўпгина шаҳару-қишлоқларида ҳам у ёки бу даражада тоза ичимлик суви билан таъминланмаганлик «касаллиги» мавжуд. Буни ҳар галгидек хаспўшламай, барчамиз тан олсак ва биринчи навбатда шунга қараб иш юритсак, яъни аҳолини тоза ичимлик суви билан амалда таъмин этсак инсофдан буларди.

Айниқса, сув танқислиги Қорақалпоғистон ва Хоразм ерларида кўп тарқалган. Шунга қарамай аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлашга ажратилган миллионлаб сармоялар ўз вақтида ўзлаштирилмаяпти, бундайин ҳаёт-мамот масаласига бефарқлик билан қараш ҳоллари давом этмоқда. Масалан, Президентимиз таъкидлаганидек, «Туямўйин-Урганч сув қувури қурилишига ажратилган маблағнинг атиги 39 фоизи ўзлаштирилганлиги кечирилмас ҳолдир».

Бу аҳволда бизнинг иқлим шароитимиз, соғлиғимиз, учун ўта зарур бўлган ҳаммомлар қурилиши ва уларнинг мунтазам равишда аҳолига хизмат қилиб туришига қачон гал келади? XXI асрдами? Ёки...!

Заҳириддин САЛОҲИДДИН ўғли,
иқтисодчи.

ИНСОННИ АСРАЙЛИК

Ўзбекистон Республикасида кечаётган туб сиёсий ва иқтисодий ўзгаришлар касаба уюшмаларининг ижтимоий суғурта, меҳнат хавфсизлиги, уни муҳофазалаш ва меҳнаткашларни соғломлаштириш соҳасидаги ҳуқуқ ҳамда вазифаларини асосли равишда ўзгартириб юбормоқда. Касаба уюшмалари ташкилотчилик, меъёрлаштириш ва назорат ишларини амалга оширишнинг улкан, ўзига хос ягона тажрибасини тўплаганлиги шубҳасиз. Бу жабҳада меҳнаткашлар манфаатини муҳофаза қилувчи кенг ҳуқуқ ва ваколатларга эга малакали кадрлар тизими шакллантирилган.

Ўзбекистон касаба уюшмалари бу ваколатларини қандай рўёбга чиқармоқдалар? Соҳада муаммолар борми? «Ишонч» газетаси жамоатчи мухбирининг шу ва бошқа саволларига Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши Меҳнат муҳофазаси ва экология муаммолари бўлимининг мудири, бош техник нозир Ғ.Ғаффоров жавоб беради.

-Бу тажриба Ўзбекистон Республикасининг «Меҳнат муҳофазаси тўғрисида»ги Қонуни ва Меҳнат Кодекси қабул қилиниши мобайнида бир қатор ташаббуслар билан чиқиш учун касаба уюшмаларига қулай имконият берди. Мазкур қонунлар қабул қилиниши билан ижтимоий соҳада муҳим, аммо ҳозирча дастлабки қадам қўйилди. Айтиш керакки, Меҳнат муҳофазаси тўғрисидаги қонуннинг рўёбга чиқарилиши ниҳоятда суст бораётир.

Иқтисодиётнинг нодавлат бўғини корхоналарида меҳнаткашларни ишончли муҳофазалаш зарурияти бугун алоҳида долзарблик касб этмоқда. Зеро, бу бўғинда ошкора бебошлик манзараларини кузатиш мумкин. Иш берувчиларнинг муайян қисми бахтсиз ҳодисаларни яширишга уринмоқдалар. Меҳнат жойида азият чеккан кишиларга зарарни қоплаш бўйича тегишли товон пулларини, ишлаб чиқариш жароҳати муносабати билан бир йўла тўланадиган нафақаларни зарарли ва хавфли меҳнат шароитлари учун товон тўлашдан бош тортмоқдалар.

Мана бу воқеани олиб кўрайлик. Бектемирдаги ихтисослашган хўжалик ҳисобидаги дўкон «Қорасув» хўжалигида мева ва сабзавот маҳсулотлари тайёрламоқда эди. Бу маҳсулотлар ўша хўжаликдан ижарага олинган омборга жойланаётган пайтда бир ишчи қоқилиб кетиб, икки метрдан чуқур бўлган тузлов ўрасига қулаб тушади. Бетонга боши билан урилиб, мия суягининг жароҳатланишидан ҳалок бўлади. Буни қарангки, дўкон маъмурияти содир бўлган воқеани текширувдан яширди. Боз устига жабрланган хонадонга дафн маросимини ўтказиш учун ҳам бирор моддий ёрдам кўрсатмади. Орадан бир ярим ой ўтгач, касаба уюшмаларининг бу воқеадан хабар топиб, кўрган чоралари оқибатида жабрланган оилага 100 минг сўмга яқин нафақа тўланди. Бундан ташқари жабр кўрган хонадонга 800 сўм миқдорида ойлик нафақа белгиланди. Тегишли материаллар эса дўкон раҳбарлари устидан жиноий иш қўзғатиш учун прокуратурага жўнатилди.

-Ғиёс Қурбонович, ахир Ўзбекистон Республикасининг «Меҳнат муҳофазаси тўғрисида»ги қонуни қабул қилинганига деярли уч йил бўлаяпти...

-Тўғри. Вақт бу қонун қанчалик ўз вақтида қабул қилинганлигини кўрсатмоқда. Кўп тармоқли иқтисодиёт шароитида унинг қанчалик зарурлигини ҳаёт тасдиқламоқда. Давлат корхоналарининг маъмурияти ва хусусий фирмаларнинг эгалари техника хавфсизлигига, ишлаб чиқаришда зарур меҳнат ва маиший шарт-шароитларни яратиш муаммоларига эътиборни кескин пасайтириб юбордилар. Бундай шароитда янги қонун хавфсиз меҳнат учун курашда таъсирчан омилга айланди. Кейинги бир йил мобайнида касаба уюшмаларининг пойтахтда иш олиб бораётган меҳнат нозирликлари кучи билан техника хавфсизлиги ва ишлаб чиқариш санитария масалалари бўйича 4600 га яқин текшириш ўтказилди. Меҳнат муҳофазаси қоидалари ва хавфсизлик меъёрларини қўпол равишда бузганлик учун касаба уюшмаларининг тақдимоти бўйича 160 дан ортиқ раҳбар вазифасидан четлаштирилди. Меҳнат муҳофазаси тўғрисидаги қонун талабларини бузганлик учун 929 киши маъмурий жазога мустаҳиқ этилиб, жарима солинди. Деярли 25 мингга яқин дастгоҳ ва ускуналардан фойдаланиш таъқиқланди. Учта корхона, 169 участка ва станокнинг иши тўхтатилди...

Касаба уюшмаларининг иштироки билан жойларда меҳнат ва маиший шароитларни яратишга қаратилган 78 мингдан кўпроқ ташкилий-техникавий ва технологик тадбирлар ишлаб чиқилди. Уларни амалда рўёбга чиқариш учун эса барча молиявий манбалар ҳисобидан 1.5 миллион сўмдан зиёд маблағ сарфланганлигини эътироф этиш керак.

-Ишлаб чиқариш жараёнида жароҳатланишнинг кўпайишига сабаб нимада деб ўйлайсиз?

-Сабаблар кўп. Бозор муносабатларига ўтишнинг унчалик енгил бўлмаган даврида кўпгина иш берувчиларнинг инсонпарварликка ёт бўлган хатти-ҳаракатлари яққол намоён бўлмоқда. Бу асосан, техника хавфсизлигини таъминлаш ҳисобига сарф-харажатларни тежашга уринишда кўзга ташланаётир. Мана бу ҳолатларга разм солинг. Корхона, хўжаликларни бошқа мулкчилик турларига ўтказиш чоғида, биринчи навбатда меҳнат муҳофазаси хизматлари ёки уларда ишловчилар миқдори қисқартирилди. Биздаги маълумотларга қараганда, 1992-1994 йиллари меҳнат муҳофазаси хизмати ходимлари миқдори деярли икки баробар қисқартириб юборилган. Натижада 1995 йилга келиб ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган ўлим ҳодисаси 1994 йилдагидан 16,1 фоизга кўпайди.

-Мен Ангрен, Бекобод, Олмалиқдаги баъзи меҳнат жамоаларининг конференциясида иштирок этдим. Йиғинларнинг деярли ҳаммасида махсус ишчи кийим-кечаклари, якка тартибда фойдаланиладиган муҳофаза воситалари етишмаслиги алоҳида ташвиш билан гапирилди. Касаба уюшмаларининг шу масалаларга бўлган муносабати қандай?

-Тўғри, бу жиддий муаммо. Махсус муҳофаза воситалари, асбоб-ускуналар, санитария-гигиена ҳолатини назорат қилиш асбоблари, махсус кийим ва пойабзаллар билан корхоналарни таъминлаш республикамизда ҳамон яхши йўлга қўйилганича йўқ. Бироқ, эътироф этиш керакки, республика Вазирлар Маҳкамаси меҳнатчиларни махсус кийим-кечак билан таъминлашнинг давлат дастурини тасдиқлади. Бунинг учун керакли маблағ ҳам ажратди. Бундан ташқари касаба уюшмалари Меҳнат вазирлиги билан биргаликда ходимларни кийим-кечак ва пойабзал билан таъминлаш бўйича деярли барча меъёрий ҳужжатларни қайта кўриб чиқдилар. Бизнинг буюртмамизга мувофиқ, Меҳнат муҳофазаси институти респираторларнинг икки хилини узлуксиз ишлаб чиқаришга киришди. Зарарли иш жойида меҳнат қилаётган ходимларга айрим имтиёз ва товонлар бериш бўйича меъёрий ҳужжат ҳам қайта кўриб чиқилди.

Республикамизнинг ўзига хос иқтисодий йўналиши бор. Бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтаётган эканмиз, ижтимоий жабҳа ислоҳотларини қўшиб олиб бораётганимиз айниқса, қувончлидир. Табиийки, бу жабҳани мувофиқлаштириш, унга етакчилик қилишда касаба уюшмаларининг ўрни бўлакчадир.

Ж.САЪДУЛЛАЕВ ёзиб олди.

1996 йил — Амир Темур йили

БОБОЛАР РУҲИГА ТАЪЗИМ

Шу кунларда республикамизнинг барча жойларида, маданият ва санъат кошоналарида буюк бобоколонимиз Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган кўплаб тадбирлар бўлиб ўтмоқда. Халқимиз ўзининг ҳақиқий тарихи билан яқиндан танишмоқда. Улуғ бобоколонимиз босиб ўтган ибратли ҳаёт йўлининг асл моҳиятини англаб етмоқдалар. Маданият ва санъат масканларида бўлиб ўтаётган тадбирлар, театрлаштирилган томошалар, мусиқий дастурлар, давра суҳбатлари, тарихчилар, олимлар, қадимшунослар билан бўлиб ўтаётган давра суҳбатлари, учрашувларда ҳам ҳали кўпчиликка номаълум бўлган катта тарихимиз ўзининг жамолини очмоқда. Санъат аҳли эса бу кўҳна тарихни турли саҳна кўринишлари орқали халқимизга тақдим этмоқдалар. Барча ўтаётган тадбирлар шинавандалар билан гавжум ўтаётганлиги ҳам халқимизнинг ўз тарихига, аждодлари хотирасига содиқ эканлигидан далолатдир.

Пойтахт вилоятининг Ўрта Чирчиқ тумани маданият масканларида ҳам турли мавзулардаги тадбирлар бўлиб ўтмоқда. Унда Амир Темур ҳаёти, адолат ва ҳақиқатни барча нарсадан устун қўйиб олиб борган улкан ишлари, илм-фан ривожига, бунёдкорликка қўшган улкан ҳиссаси акс эттирилганлиги билан ҳам барчанинг эътиборига лойиқ бўлмоқда. Тумандаги йигирма тўққизта қишлоқ клублари, кутубхоналар, мактаблар ва бошқа корхона ташкилотларда бўлиб ўтаётган тадбирлар аждодларимиз руҳига бўлган эҳтиром самарасидир.

Жулуруқ қишлоқ маданият уйи ва кутубхонаси ҳамкорликда тайёрлаган «Биз соҳибқирон авлодларимиз» деб номланган театрлаштирилган кечада ижодий жамоа улуғ саркарданинг катта ва улкан ишларини мухлисларга кўрсатишга ҳаракат қилганлар. Амир Темур салоҳияти, унинг халқпарварлиги театрлаштирилган лавҳалар орқали кўз ўнгингизда намоён бўлади. Айниқса, ижодий жамоанинг драматург Фарҳод Аҳмедов қаламига мансуб «Ўтрордаги даҳшатли тун» асаридан олинган ҳаяжонли саҳналар, ишонарли ижро маҳорати тадбирни янада томошабоп чиқишига омил бўлган. Бадиий ҳаваскорлар талқинида Тўра Мирзо қаламига мансуб «Соҳибқирон Темур» шеърий асаридан ёд ўқилган монологлар ҳам бобомиз салоҳиятини янада кўтаринки руҳда саҳнага олиб чиқилишида омил бўлган. Шунингдек туманнинг Оқ овул қишлоқ клубида бўлиб ўтган «Боболар руҳига таъзим» мусиқий дастурда ҳам қишлоқ ёшлари томонидан саҳнада жонланган тарих томошабинларни бефарқ қолдирмайди. Улар талқинидаги Мовароуннаҳр салтанати, бобомиз Амир Темурнинг ватанга бўлган муҳаббати, шу ватаннинг ҳар бир фуқароси учун барча нарсага шай турган шоҳ образи катта истеъдод билан саҳнада гавдалантирилганлиги ҳам ижодий жамоанинг масъулиятини кўрсатиб турибди. Тўқимбой қишлоқ маданият уйи ҳамда мазкур қишлоқ кутубхоначилари ҳамкорликда мухлисларга тақдим этган «Улар тарих саҳифаларида мангудир» деб номланган адабий-мусиқий кечада ҳам бир гуруҳ олимлар, қадимшунослар, адабиёт аҳли иштирок этиб Амир Темур ҳаёти, унинг босиб ўтган ибратли йўли ҳақида сўзлаб бердилар. Бадиий ҳаваскорлик жамоалари талқинидаги Ғиёс Комиловнинг «Темурбек наслидан» деб номланган тарихий драмасидан олинган саҳна томошалари, бадиий ҳаваскорлар талқинидаги классик ашулалардан тузилган концерт дастури ташриф буюрганларнинг олқишлари билан кутиб олинди. Қишлоқ ёшлари, мактаб ўқувчилари кутубхона ходималари томонидан ташкил этилган расмлар ва ноёб китоблар кўргазмаси ҳам, уларга берилаётган суҳбатли шарҳ ҳам катта қизиқиш билан кутиб олинмоқда. Ковардан, Париж Коммунаси қишлоқ маданият уйлари ва бошқа қишлоқ маданият масканларида бўлиб ўтаётган тадбирларда Амир Темур ҳаёти акс эттирилиб, барчанинг эътиборини тортиб келган ўзбек халқи тарихи саҳналарда намоён бўлмоқда.

Туман марказий маданият уйи ижодий жамоаси томонидан намойиш этилган «Амир Темур сулоласи» деб номланган тадбирда ҳам Амир Темур даври, кейинги шаҳзодалар олиб борган ишлар ва Мовароуннаҳр тарихи ўз аксини топган. Турли асарлардан олинган саҳна кўринишлари, бадиий ўқишлар, ашула ва рақс дастасининг чиқишлари, «Дилшод» ашула ва рақс дастасининг «Асрлар навоси» концерт дастури, фольклор этнографик ансамблининг чиқишлари ҳам тадбирларнинг янада файзли чиқишига омил бўлмоқда. Туман марказий кутубхонасида ташкил этилган «Тарихимиз зарварақлари» кўргазмаси, «Амир Темур ҳаёти» деб номланган буюк бобоколонимиз ҳаётидан ҳикоя қилувчи китоблар кўргазмаси ҳам ташриф буюрганларда катта қизиқиш уйғотмоқда.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

ҚИММАТЛИ ТУҲФА

«Энг мақбул фазилат Ватанга ва одамзодга кўрсатилган хизматдир», — деган эди буюк француз шоири Жак Делил. Дарҳақиқат, таниқли олимлар, иқтисод фанлари доктори, профессорлар Эркин Аҳмедов ва Зуҳра Сайдаминова қаламига мансуб «Ўзбекистон Республикаси» номли ажойиб муждани ана шу муқаддас хизмат тоифасига киритса бўлади. Зеро, «Ўзбекистон» нашриёти уни учинчи марта нашр этганлиги ҳам бежиз эмас. Маълумотларнинг муфассаллиги, қимматлилиги, қолаверса равон тилда ёзилганлиги ҳар қандай ўқувчини хушнуд этади.

«Ўзбекистон Республикаси» китоби республика Президенти И. А. Каримовнинг «Аминманки, Ўзбекистоннинг келажаги буюк. Давлатимизда ҳамма нарса: табиий бойликлар, унумдор ерлар, азим дарёлар бор. Бу муқаддас заминда меҳнатсевар, истеъдодли халқ яшайди», деган ифтихорли ибораси билан бошланади.

Унинг биринчи боби республика табиий шароити, иқлими, очилаётган ва ўзлаштиришдаги қазилма бойликлари ҳақида батафсил маълумот бериш билан бирга, жаҳон ҳамжамиятининг диққат марказида турган Орол муаммоси хусусида ташвиш билан сўзланади.

Мамлакат ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг сара омиллари қаторига кирувчи— демографик ўзгаришлар, меҳнат захираларининг салмоғи ва жойлашувини тавсифлашга қаратилган маълумотларнинг ўта пухталиги ҳамда кўламдорлиги билан диққатга сазовордир. Гап шундаки, мамлакат аҳолисининг ўсиш динамикасини ифодаловчи маълумотлар китобда қарийб бир асрлик даврни қамраб олган.

Истиқлолга эришганига кўп бўлмаган ўлкамизда бақувват саноат тизими вужудга келди. У жадал суръатларда ривожланиб бораётир. Китобнинг иқтисодий тараққиёт масалаларига бағишланган бобида машинасозлик, енгил саноат ва бошқа соҳалардаги ютуқ ҳамда камчиликлар очиқ эътироф этилган. Шунингдек, мазкур бобда мамлакатимизда ишбилармонликнинг ривож топаётгани, кўплаб кичик ва қўшма корхоналар ўз фаолиятини бошлаб юбориб, иқтисодиётда бурилиш ясаётгани хусусида атрофлича сўз юритилади. Республика халқ хўжалигининг йирик тармоғи ҳисобланмиш қишлоқ хўжалигида кечаётган ўзгаришларни ифодаловчи маълумотлар ҳам шу бобдан ўрин олган.

Китобнинг навбатдаги боблари Ўзбекистон Республикасининг транспорт ва алоқалар тизими, ижтимоий ривожланиш муаммолари, хорижий давлатлар билан олиб борилаётган иқтисодий, маданий ҳамкорликларнинг ривожланиши ва кўлами хусусида ўқувчига тўлиқ тасаввур беради. Муҳими шундаки, ҳар бир боб қисқа, аммо ўта мазмунли ёритилган.

Давримизнинг шиддатли ўзгаришлари, тараққиёт босқичларини батафсил ёритган ушбу китоб нафақат ўзбекистонлик китобхонда, балки хорижликларда ҳам катта қизиқиш уйғотиши табиий. Ана шу тамойилни ҳисобга олиб, «Ўзбекистон Республикаси» тарихий солнома-китобини мунтазам чоп этиб бориш ва қолаверса, уни ўзбек, рус ва инглиз тилларида нашрга тайёрлаш мақсадга мувофиқ деб ўйлаймиз.

«Ўзбекистон Республикаси» қомусий аҳамиятдаги китобча мамлакатимиз ёшларининг она-Ватанга бўлган муҳаббатини ўстиришда бебаҳо манба бўлибгина қолмай, мактаб ўқитувчи ва ўқувчилари, талаба ва аспирантларнинг ўз билимларини оширишда ҳам беминнат кўмакчи вазифасини ўтайди, деб ҳисоблаймиз.

Ботир МАВЛОНОВ,
Саидфозил ЗОКИРОВ.

ДЕҲҚОН ДИЛИДАГИ ГАПЛАР

(Боши 1-бетда).

Бироқ, Хоразмда ўз ечимини кутаётган масалалар беҳисоб. Шулардан энг долзарб, ҳал этиладигани суғорма ва ичимлик суви. Уларнинг сифати ёмон, шўрланиши кучли, таркибида зарарли моддалар мавжуд. Америкалик тадқиқотчиларнинг фикрича, ёш оналар хасталигига ҳам, болалар орасида ўлимнинг кўплигига ҳам сабаб бўлаётган, хуллас, миллат, бутун халқ саломатлигига таҳдид солаётган катта хавф-хатар манбаи — сувнинг сифати ёмонлигидадир.

Демак, халқ соғлиғини, фуқаролар саломатлигини мустаҳкамлаш энг асосий вазифалардан ҳисобланади. Ёш авлод саломатлиги тўғрисида қайғуриш Ўзбекистонда муҳим давлат сиёсатига айланган. Аммо Хоразмда аҳоли, шу жумладан, она-болалар сиҳат-саломатлигини мстаҳкамлаш ишларини қониқарли деб бўлмайди.

Авлодлар саломатлиги — мамлакат бойлигидир. Вилоят раҳбарларининг бу долзарб масалани ҳал қилишдаги лоқайдлигига ҳайрон қоласан, киши. «Истиқлол» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси сувни ҳар қандай зарарли моддалардан тозалаш бўйича технология мажмуини яратиб, жаҳоннинг турли минтақаларида жорий этяпти. Дубна шаҳри мутахассислари ватандошларимиз билан ҳамкорликка тайёр.

Президент Ислом Каримов халқ кўнглидаги гапни айтди:

«Туямўйин-Урганч сув қувурининг иккинчи навбатини тезроқ тугатиш керак. Одамларнинг эҳтиёжини, саломатлигини ҳимоялаш мақсадида Хоразмда шиша идишда ичимлик сув чиқарадиган завод қуриш қўлимиздан келмайдими? 3—4 миллион доллар топиб, Америкадан ёки Европадан энг замонавий технологияга асосланган завод олиб келишни ҳукумат зиммасига юклаш керак. Токи тоза ва ширин сув ҳар бир қишлоққа, ҳар бир хонадонга кириб борсин».

Бундай қулай фурсатни бой бермаслик, мамлакат раҳбарининг кўрсатмасини амалга ошириш учун ҳар қанча ҳузур-ҳаловатдан кечиб, кеча-ю кундуз меҳнат қилмоқ зарур.

Аҳолига беминнат кўрсатиладиган тиббиёт хизматига ҳам бозор иқтисоди ўз таъсирини кўрсатди. Шифохонага ўз кўрпа-ёстиғини, дори-дармонини кўтариб боришга мажбур бўлган беморлар билан суҳбатлашиб кўрдингизми? У ерда тайёрланаётган таомлар сифати ҳам масалликнинг бор-йўқлигига, мўл-кўллигига боғлиқ. Ахир, «Келин ойимнинг овқатини ширин қилган — акамнинг масаллиғи-ку!»

Меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳимояси бўйича давлат кўп ишларни амалга оширмоқда. Аммо жойларда бу ишга масъулият етарли деб бўлмайди. Бир қанча қишлоқ дўконларида иссиқ нонларнинг бўлмай қолишлиги, дорихоналарда дори-дармонларнинг етишмаслиги, транспорт хизматидаги нуқсонлар шулар жумласидандир.

Инсонлар ҳаётини эъзозламоқ, ҳайвонот оламини сақламоқ учун атроф-муҳит мусаффолигини таъминламоқ зарур. Бу борада, «хўжа кўрсин»га дабдабали йиғинлар, чет элларга сафарлар уюштириш ўрнига давлатнинг, маҳаллий ҳокимият, ташкилотларнинг, тадбиркорларнинг, хуллас, барча меҳнаткашларнинг диққат-эътиборини, бор имкониятларини ана шу ҳаёт ва мамот билан чамбарчас боғлиқ муаммони ҳал этиш учун жалб этмоқ даркор.

Юқорида баён этилган фикр ва мулоҳазаларга асосланиб, тубандаги хулосаларга келдик.

Биринчидан, вилоятнинг бир қатор туманларида янги иқтисодий йўналишларга сусткашлик билан, баъзан ўзибўларчилик билан ўтилмоқда. Иккинчидан, ижтимоий-иқтисодий ҳаётнинг барча соҳа ва тармоқлари бўйича ўтиш даврининг мукаммал механизми ишлаб чиқилмаган.

Учинчидан, ислоҳотларни ўтказиш бўйича холис экспертиза маҳаллий хизмати йўлга қўйилмаган.

Тўртинчидан, сувни тозалаш бўйича жаҳонда орттирилган тажрибалар етарли даражада ўрганилиб, уларни қўллаш кенг кўламда ташкил этилмаган.

Сўнгги хулоса-давлат, жамоат ташкилотлари, маҳаллий ҳокимият органлари томонидан ажратилаётган катта маблағлар самарали ишлатилмаяпти.

Президент Ислом Каримов катта баҳо берганидек, ҳақиқатан ҳам хоразмликлар қўли гул, чўлларни гулистон айлаган бунёдкор, музаффар халқдир. Улар иқтисодий ислоҳотлар байроғини баланд тутган эканлар, ўз ақл-идроклари, бой тажрибалари, ҳалол меҳнатлари билан юксалиш ва фаровонликнинг мураккаб йўлидан зафарли одимлар билан олға бораверадилар.

И. МУНАЕВ.

БИЗДАН СЎРАБСИЗ

Саволларга Ўзбекистон кимё саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг меҳнат ҳуқуқи Бош нозири Абдувоҳид Аҳмедов жавоб беради.

Мен 25 йилдан бери Андижон трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилмоқдаман. Шундан 15 йилда буён эса иситиш қозонхонасида ўт ёқувчи бўлиб ишламоқдаман. 55 ёшдан пенсияга чиқишим мумкинми?

Б.ОТАҚУЛОВ,
Андижон шаҳри.

Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги қонунининг 12-моддасида белгиланишича, умумий пенсия ёшини 5 йилга қисқартирилган ҳолда имтиёзли пенсия олиш ҳуқуқини берувчи касблар жумласига кўмир (сланец) билан истиладиган қозонхонанинг машинисти (ўт ёқувчиси) (3 рўйхатнинг XXX1У -боби 13786 рақам) киритилган.

Саволнинг мазмунига қараганда, ишхона маъмурияти томонидан, сизнинг касбингизни (оператор-ўт ёқувчи шаклида) номланишида ноаниқликка йўл қўйилганга ўхшайди. Меҳнат дафтарчасидаги ишга қабул қилиш ҳақидаги буйруқда йўл қўйилган ноаниқлик тузатилса, Сизга 55 ёшдан имтиёзли равишда пенсияга чиқиш ҳуқуқи татбиқ этилиши мумкин.

Амалиётда вужудга келаётган қуйидаги саволларга жавоб беришингизни сўрайман:

1. Ўриндошлик тартибида ишлаш учун рухсатнома олинадими?

2. Ўриндошлик тарзида бажарилган иш учун ҳақ тўлаш тартиби қандай?

3. Узрли сабабларга кўра, ходимнинг аризасига биноан бериладиган иш ҳақи сақланмаган қисқа муддатли таътилнинг муддати қанча?

Х.ТИЛЛАЕВ,
Бухоро вилояти, Қоровулбозор шаҳри, ҳуқуқшунос.

1. Ўзбекистон Республикасининг амалдаги меҳнат қонунчилигига биноан (Меҳнат Вазирлигининг 1992 йил тушунтириш хати) ўриндошлик тартибида ишлаш учун, яъни ходим ўзининг асосий ишидан бўш вақтида меҳнат шартномаси асосида бошқа ҳақ тўланадиган ишни бажариш учун ҳеч қандай рухсатнома талаб қилинмайди.

2. Ўзбекистон Республикасининг янги Меҳнат Кодексининг 160-моддасида кўзда тутилганидек (аввалги меҳнат қонунлари Кодексининг 115-моддаси) ўриндошлик тарзидаги бажарилган иш учун меҳнат ҳақи миқдори меҳнат шартномасининг тарафлари ўртасидаги келишувга биноан амалда бажарилган иш юзасидан белгиланади.

3. Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 1 апрелидан бошлаб амалда қўлланилаётган Меҳнат Кодексининг 150-моддасида иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган таътиллар кўзла тутилган.

Ушбу моддага мувофиқ ходимнинг аризасига биноан унга иш ҳақи сақланмаган ҳолда берилиши мумкин бўлган таътил муддати ходим билан иш берувчи ўртасидаги келишувга кўра белгиланади.

Қуйидаги ходимларнинг тоифаларига, яъни 1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчиларига ва имтиёзлари жиҳатидан уларга тенглаштирилган шахсларга, ишлаётган 1 ва 11 гуруҳ ногиронларига, икки ёшдан уч ёшгача болани парваришлаётган аёлларга, ўн икки ёшга тўлмаган икки ва ундан ортиқ болани тарбиялаётган аёлларга уларнинг аризаларига мувофиқ муқаррар равишда ҳар йили ўн тўрт календарь кунига қадар шунингдек меҳнат шартномаларида кўзда тутилганидек иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил берилади.

1. Аввал (1994 йил) тайинланган пенсия миқдорини қайта ҳисоблатишим мумкинми?

2. Пенсия миқдорини белгилашда асосий ишдаги даромадидан ташқари қалам ҳақи ҳисобга олинадими?

Хусан ЁҚУБОВ,
Хоразм вилояти Хазорасп тумани.

Ҳа, мумкин. Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 49-моддасида белгиланишича, пенсияларни қайта ҳисоблаш,

пенсионер пенсия миқдорига таъсир кўрсатувчи (пенсия тайинланишигача бўлган иш стажи ва иш ҳақи тўғрисидаги ва бошқа) қўшимча ҳужжатларни тақдим этган тақдирда:

ногиронлик гуруҳи ўзгарганда:

боқувчисини йўқотганлик пенсиясини оладиган оила аъзолари сони ўзгарганда:

энг кам ойлик иш ҳақи миқдорлари ўзгарганда:

минтақавий коэффициент белгиланган (бекор қилинган) ёки унинг миқдори ўзгарганда:

даромадлар индексация қилинган тақдирда амалга оширилади.

Бунинг учун пенсионерлар пенсияни қайта ҳисоблаш учун ана шундай ҳуқуқ пайдо бўлганидан кейин исталган пайтда туман ижтимоий таъминот бўлимига мурожаат қилишлари лозим бўлади.

Қонунда белгиланишича, пенсияни қайта ҳисоблаш мурожаат қилинган ойдан кейинги ойнинг биринчи кунидан бошлаб амалга оширилади.

Иккинчи саволингиз хусусида эса, айтиш мумкинки юқорида қайд этилган пенсия қонунининг 31 ва 32-моддаларига мувофиқ, пенсияларнинг миқдорини ҳисоблаб чиқариш учун иш ҳақига, ижтимоий суғурта бадаллари олинадиган меҳнат ҳақининг барча турлари (шу жумладан муаллифлик қалам ҳақлари ҳам) қўшилади. Амалдаги иш ҳақи тўлаш тизимида назарда тутилмаган бир марталик хусусиятга эга бўлган тўловлар эса пенсия миқдорини белгилашда эътиборга олинмайди.

Мен 1983 йилдан бошлаб пенсия оламан. Ўз вақтида медаллар билан мукофотланганман. Айтингчи, бизга ўхшаган пенсионерларга ҳам бирон-бир имтиёзлар борми?

Ольга ВИЛКИНА.

Ижтимоий ҳимояга муҳтож, кўп болали, ногирон ва кекса фуқароларни бозор иқтисодиётига ўтиш босқичида қўллаб-қувватлаш одил ҳукуматимизнинг доимий диққат эътиборидадир.

Республикамиз Президентининг Фармонлари билан иш ҳақи, пенсиялар ва стипендиялар мутассил равишда оширилмоқда.

Сиз каби меҳнат фахрийлари 2 йилда бир марта сиҳатгоҳларда (санаторийларда) бепул дам олиб саломатликларини мустаҳкамлашлари мумкин.

Шунингдек, республикамизда пенсионерларнинг яшаш ва турмуш шароитларини яхшилаш бўйича аниқ тадбирлар жойлардаги маҳаллий ҳокимият идоралари томонидан амалга оширилмоқда.

1943 йилда туғилганман. 30 йилдан ортиқ рассом бўлиб ишлаяпман. Соғлиғим ёмонлашмоқда.

Имтиёзли равишда муддатидан олдин пенсияга чиқишим мумкинми?

Пайзимурот АҲМЕДОВ,
Жиззах вилояти, Жиззах тумани,
Ҳамид Олимжон жамоа хўжалиги.

Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунида имтиёзли шартлардаги пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, касаба лавозимлар, вазифалар рўйхатларида «рассомлик» касби кўзда тутилмаган.

Лекин сизнинг соғлигингиз ёмонлашган ва меҳнат қобилиятингизни тўла ёки қисман йўқотган бўлсангиз, белгиланган тартибда ногиронлик пенсиясига чиқишингиз мумкин.

Хотира

САҲНА САРВАРИ

«Кулгу — жаҳоннинг улуғлари ҳам бўйин эгган кучдир».

(Эмиль Золя).

«Қуралай кўз, қуралай,
Туйнугингдан мўралай.
Сен ялло айтганингда,
Оҳангига йўрғалай».

Майин оҳангработдек таралаётган ушбу қўшиқ, қаерда ижро этилишидан қатъий назар, ҳар бир санъатсевар инсон хотирасида фақт бир киши сиймоси намоён бўлади-да, чеҳрасида табассум ёришади. Хурсанд одамга эса бутун олам янада қувноқ кўринади. Ана шундай қувонч, истеъдод каби инсоний хислатларни ақл кўзи ва қалб қўри билан йўғирган, тангридан юқтирган ажойиб бетакрор қобилият эгаси ўзбек халқининг ардоқли фарзанди Сойиб Хўжаевдир. Қовоғидан қор ёғадиган, тўнг ва баджаҳл одам ҳам унинг номини эшитганда юмшайди, самимийроқ ва дилкаш бўлиб қолади. Бу — санъаткор сеҳри, кулгунинг кароматии.

1921 йили Юсуфжон қизиқ халқ анъанавий театри билан биринчи учрашуви Сойибжонда чуқур таассурот қолдирди. Кўрганларини ўртоқларига ўзгача завқ билан кулдира-кулдира такрорлаб берарди. 1927 йили Қўқон театрида қўйилаётган Ғулом Зафарийнинг «Ҳалима» спектакли учун соқов хизматкор ролига бола керак бўлиб қолди. Шунда Миршоҳид Мироқиловнинг нигоҳи кўзлари ёниб турган Сойибжонни дарров пайқаб, уни театрга таклиф этди. Спектаклдан сўнг Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий Сойибжоннинг ижросини кўриб, йигитчани эркалаб:

«Сенинг келажагинг порлоқ, ўғлим», — дедида Миршоҳид акага қараб:

«Мана Сизга муносиб шогирд ҳам топиб олдик», — деб кулиб қўйди. Шу тариқа у санъатнинг сеҳрли оламига аста кириб келди. Тинимсиз меҳнат, халқ ижодиётини ўрганиш, С. Хўжаевни санъат чўққиси сари аста-секин етаклай бошлади. Унинг маҳсули эса ижро этилган ролларида, янги сиймоларида бўй кўрсатди.

20—30 йиллар Сойиб Хўжаев учун саҳна ва маҳорат асосларини ўрганиш, ўзлаштириш ҳамда ўйнаган ролларида бу билим тажрибани синаш, мустаҳкамлаш йўллари бўлди. Музаффар Муҳамедов Исҳоққори Каримов, Исҳоқ Холов, Муҳаммад Тожизода, Мадаминбек Баҳодировлар саҳна билимини берувчи муаллим, ғамхўр устоз бўлдилар. Андижон театри махсус театр таҳсилини кўрмаган Сойиб Хўжаев учун ўзига хос мактаб бўлди. У профессионал актёрлар: Аббос Бакиров, Абдуваҳоб Азимов кабилар билан 29 ёшида «Ўзбекистон халқ артисти» унвонига сазовор бўлди. Сойиб Хўжаевнинг театр саҳнасидаги ижрочилик маҳоратининг ёрқин ва ранг-баранг бўла бориши, унинг нутқ, саҳна маданиятини, актёрлик сирларини, ижро санъатининг қирраларини кашф қилди.

Муқимий театри даргоҳида Уйғуннинг «Олтин кўл» комедиясида Ғани, Зиннат Фатхуллин ва Шукур Саъдуллаларнинг «Ватан ишқи»да Хушмамат, Ҳамид Ғуломнинг «Фарғона қизи»да Кичкинахўжа, «Тошболта ошиқ»да Тошболта, «Ўғил уйлантириш», «Ажаб савдолар» спектаклларида актёрнинг унутилмас сиймолари санъаткорнинг ижодида етакчи аҳамиятга эга бўлиб, театрда катта муваффақият билан йиллар давомида қўйилиб келди. Шак-шубҳасиз, санъат аҳли учун Муқимий номидаги мусиқали комедия ва драма театрида қўйилган асарлар ҳақида гап борганда, албатта, «Тошболта ошиқ»ни ҳам тилга олмасдан ҳеч илож йўқ. Биз мухлисларга ҳаммамиз учун жуда суюкли ва таниш бўлган ана шу Тошболта ҳақида бироз тўхталмоқчимиз.

Ҳар бир ёзувчининг шоҳ асари бўлганидек, санъаткорнинг ҳам шоҳ сиймоси бўлади: Аброр Ҳидоятовнинг Отелло, Шукур Бурхоновнинг Шоҳ Эдип, Олим Хўжаевнинг Алишер Навоий, Сойиб Хўжаевнинг Тошболта сиймолари... Ҳамид Ғуломнинг ҳозирда жуда машҳур асари бениҳоя ҳаётий ижроси, комик хусусиятларга бойлиги билан кишиларни ўзига мафтун этган. Сойиб Хўжаев мана шу сиймони яратишда истеъдоднинг бор қирраларини намойиш этди. Ўзгача саҳнавий талқин ва услуб топа олган «Тошболта ошиқ» асарининг Муқимий театрида бу қадар яхши, завқли, кулгули чиққани ва халқ орасида танилганида, уни 13 йил давомида 700 марта ижро этилганида Сойиб Хўжаевнинг хизмати бениҳоя улкан.

Сойиб Хўжаев кинога суронли 1943 уруш йиллари кириб келди. Муҳими шундаки, кино санъатидаги илк ролида Сойиб Хўжаев театрдаги ижодкорлик маҳоратини намойиш қилди. Яъни сунъийлик, дабдабадан қочиб ролни катта-кичиклигидан қатъий назар бошдан-оёқ табиий олиб борди. Актёр кинода машҳур ўзбек кинорежиссёри Наби Ғаниев, Комил Ёрматов, Йўлдош Аъзамов, Зоҳид Собитов, Али Ҳамроев, Равил Ботиров, Мухтор Оғамирзаев, Мелис Абзалов ва Ғиёс Шермуҳамедовларнинг «Ватанга совға», «Насриддин саргузаштлари», «Фарғона қизи», «Мафтунингман», «Стадионда учрашамиз», «Ёр-ёр», «Еттинчи жин», «Дилбарим», «Хаёлпараст», «Чинор тагидаги дуэль» каби бадиий фильмларда кинотомошабин эсида қоларли турли-туман сиймолар яратди. Ҳаммамизга маълум, Наби Ғаниевнинг 1946 йили яратган халқ қаҳрамони ҳақидаги «Насриддин саргузаштлари», 1948 йили суратга олинган «Фарғона қизи» фильмидаги бир-биридан фарқ қилувчи икки чойхоначини олайлик. Биргина «Насриддин саргузаштлари»даги машҳур ўзбек киноактёрлари: Раззоқ Ҳамроев, Раҳим Пирмуҳамедов, Сойиб Хўжаевлар иштирокида суратга олинган фильмнинг «Чойхонадаги қимор ўйини» илк кадрини эсланг. Актёрнинг типаж бериш билангина чекланмай, халқ ҳаётини, фольклорини ва этнографиясини билиш сиймоси талқинида муваффақият топди. Сўнг 1956 йили Юрий Колабин ва Зоҳид Собитовлар томонидан яратилган «Стадионда учрашамиз» қишлоқда спорт ишларини ривожлантиришга бағишланган фильмда «ҳаваскор шарҳловчи», отбоқар сиймосини, 1958 йили эса Туроб Тўла ва Йўлдош Аъзамовлар яратган «Мафтунингман» мусиқали кинокомедиясида ҳеч қаерга шошмайдиган «темирйўлчи»ни, ва ниҳоят олти йиллик танаффусдан сўнг, 1964 йилда Раҳмат Файзий сценарийси асосида кинорежиссёр Али Ҳамроевлар томонидан уч ой давомида республикамизнинг гўзал жойларида суратга олинган машҳур «Ёр-ёр» кинокомедиясида Сойиб Хўжаев ўзининг энг йирик роли трамвайчи Аҳмаджонов сиймосини зўр маҳорат билан ижро этди.

Фильмнинг режиссёри Али Ҳамроев шундай дейди:

«Иккинчи ўзбек кинокомедияси бўлмиш «Ёр-ёр» драматург қаламини тебратишга режиссёр имкониятларини очишга шубҳасиз Сойиб Хўжаев ва Бахтиёр Ихтиёровлар сабаб бўлдилар. Сойиб Хўжаев ҳаётни яхши билгани санъатга фидойилиги фильмни суратга олиш жараёнида менга жуда қўл келди. У деярли машқсиз, синовсиз, сценарий билан танишгач, ўз қаҳрамонининг ички кечинмаларини ҳис қилган ҳолда, «у» бўлиб яшарди. Мен учун фильм бор-йўғи уч ой давомида суратга олинган бўлсада, ана шу қисқа давр нафақат машаққатли, серташвиш, балки изланиш ва қувончларга тўла кунлар бўлди. Сойиб ака мен суратга олган яна икки фильмда эпизодик, лекин муҳим, кўзга кўринарли роллар ижро этди. Улар О. Агишев сценарийси асосида 1966 йилда суратга олинган «Лайлак келди—ёз бўлди» да икки маъшуқа номаларини ташувчи почтачи сиймоси бўлса, иккинчиси 1971 йили Комил Яшин сценарийси асосида суратга олинган «Шиддат» кинофильмидаги қишлоқма-қишлоқ тамошалар кўрсатиб юрувчи-масхарабоз ролидир. Ҳаёт бўлганларида Сойиб ака менинг «Ким жинни» фильмимда ҳам асосий ролларидан бирини ижро этган бўлурдилар. Мен Сойиб Хўжаев ижодини ўрганган ҳолда уни қаҳрамонимиз «Насриддин»га ўхшатаман. Насриддин афанди халқнинг ҳал қилолмаган муаммоларини ўта моҳирлик билан бартараф қилувчи, оддий одамларнинг эзгу ниятларини амалга оширувчи, айни пайтда дилкаш, хушчақчақ, ҳожатбарор, ғамхўр, халқсевар инсонларнинг типик сиймосидир. Сойиб Хўжаевда эса айнан Насриддиндаги каби барча инсоний хислатлар мавжуд».

Сойиб ака «Наштар» ҳажвий киножурнали 1966 йили ташкил этилган дастлабки сонларидан тортиб бир неча йиллар давомида унда ёритилган сюжетларда фаол қатнашиб келди. Бу ҳақда кинорежиссёр Ғиёс Шермуҳамедов фахр билан: «Сойиб Хўжаев — ўзбек киносининг энг йирик кулгу дарғаларидан эди», — деди.

Сойиб Хўжаев кинода кўпинча синаб кўрилмасдан тўғридан-тўғри суратга олинаверарди. «Мен сўз қўшмасам, ёрилиб ўламан», — деб куларди. У ролларни импровизациясиз ижро этмасди. «Тошболта ошиқ»да мен Мамасолиҳни ўйнардим» дея ҳикоя қилади партнёрлардан бири. — Тошболтанинг совчиларини қувиб юборганимдан кейин, ўзаро тортишгач, Сойиб ака тўсатдан, менга қараб: «Мендан қарзинг бор» деб қолди. Матнда йўқ гап мени гангитди. «Нега мен қарз бўларканман», десам, «Анавинда аъзолик бадалини сен учун тўлаб юбордим-ку», деса бўладими. Ушанда оғир вазиятдан аранг қутулдим», Ижодий учрашувлардан бирида Марям Ёқубова эслайди: «Сойиб Хўжаев саҳнага ҳар галгидан кечроқ келганлиги учун, бу сафар оёғига калишни янглиш — каттасини кийиб чиқиб кетди. Аслида оёғи кичкина бўлган одам саҳнада калишни сургай бошлайди. Ва ниҳоят қаҳрамони душманни тепиши керак бўлганда калиш саҳнадан томоша залига қараб учиб кетди. Ўтирган тамошабин юзига теккан калиш зарбидан эмас, томошабинлар олқишидан ўрнидан туриб кетди. Ҳамма худди шундай бўлиши керак деб ўйлади гўё».

Сойиб Хўжаев... ўзбек халқининг улуғ фарзанди, толмас санъаткор ҳақида бор гапни айтиб адо этиш қийин. Кўпинча дилингдаги самимий туйғулар сўзларда ифодаланиши қийинроқ бўлиб қолади. Санъаткор обрў-эътибори, ҳурмат-иззатига тинимсиз ижодий меҳнат туфайли халқ ҳаётида чамбарчас боғлайдиган, ўз устида ишлаш, изланиш, ўрганиш, халқ санъати ва оғзаки ижодидан мустақил озиқланиб туриши туфайли эришди.

Ҳабибулла ОМОНУЛЛО ўғли,
Хўжа АБДУЛ МАЖИД.

Маданият хабарлари

МУҲИМ ТАДБИР

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов тумани Ички ишлар бўлими ходимлари аҳоли орасида тез-тез бўлишиб, жиноятчиликнинг олдини олиш борасида Президентимиз Фармонларининг бажарилиши юзасидан муайян ишларни амалга оширмоқдалар. Куни кеча туманнинг 1/4 Қора-қамиш мавзесидаги 165 мактабга тўпланган «Чуқурсой», «Ҳамза», «Пахта», «Иброҳим ота» маҳалла фаоллари, хотин-қизлар кенгашлари раислари, ўқитувчилар ва ота-оналар иштирокида ана шундай тадбир ўтказилди.

Туман ИИБ бошлиғи Бахтиёр Ҳакимов ҳозирги вазият, жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш чора-тадбирлари ҳамда бу ишларнинг натижалари ҳақида гапирди. Жиноятчиликка қарши курашда мактаб, оила, маҳалла, жамоатчилик фаолият кўрсатиши, кўрсатган тақдирда самарали натижа беришини, жиноятчиликка қарши кураш барчанинг иши бўлиши кераклигини таъкидлади.

Учрашувда туманда янги паспорт олиш учун аҳолига қулайликлар яратилгани айтилди, бозорларни тартибга солиш, ёшларнинг дам олиши, иш билан таъминлаш, оилавий низоларни бартараф этиш, кўча-кўйда, жамоат жойларида тартиб сақлаш каби қатор мавзуларда савол-жавоблар уюштирилди. Туман суди ва прокуратураси, ободонлаштириш, иситиш, халқ таълими бўлимлари вакиллари ҳам аҳолини қизиқтирган турли-туман масалалар хусусида зарур маълумотларни бердилар.

Бундай учрашувларни барча маҳаллаларда ўтказиш кўзда тутиляпти.

З.ТЎЛАГАНОВА.

ГЎЗАЛ ҚЎШИҚЛАР ЯНГРАДИ

1996 йил кириши билан Жиззах вилояти ҳудудидаги хўжаликларда, ташкилот ва муассасаларда «Ўзбекистон — Ватаним маним» мавзуида қўшиқларни саралаш кўрик-танлови бошланган эди. Ундан кейин саралаш кўрик-танлови туманлар миқёсига кўчди. Туман ва шаҳар марказларида ўтказилган кўрик-танловларда ватан, истиқлол мавзуидаги қўшиқлар ижро этилди. Кўрик-танлов янги истеъдодли қўшиқчиларни, дилрабо қўшиқларни, қобилиятли бастакорларни аниқлашга имкон берди. Ғолиблар пул ва буюмлар, фахрий ёрлиқлар билан мукофотланиб борилди.

Аниқланган ва сараланган истеъдодлар март ойи давомида вилоят миқёсида ўз талантларини намойиш этишди. Ю. Ражабий номли Жиззах вилоят мусиқали ва драма театрида ўтган ана шу кўрик-танловда 520 та жамоа ва ҳаваскорлик тўгаракалари қатнашди. Иштирокчилар сони эса 6 мингдан ошиб кетди.

Вилоят кўрик-танловида «Кўнгиллар тоғдай бугун» қўшиғини ижро этган Юнус Ражабий номидаги мусиқали ва драма театрининг солисти Анваржон Йўлдошевга биринчи ўрин ва 25 минг сўм, миллий халқ термалари асосида ишланган дастури учун Ғаллаорол туманидаги «Гаштак» фольклор-этнографик дастурига иккинчи ўрин ва 15 минг сўм, «Ўзимнинг элим» қўшиғини ижро этган Арнасой туманидаги мусиқа мактаби ўқитувчиси Гулнора Эшонқуловага иккинчи ўрин ва 15 минг сўм, «Эл бўлдинг, халқ бўлдинг» қўшиғини ижро этган вилоят театри солисти Гулнора Ўриновага учинчи ўрин ва 7 минг сўм, «Ўзбекистон» қўшиғини ижро этган Жиззах туманидаги 15-ўрта мактаб ўқитувчиси Назира Раҳматовага учинчи ўрин ва 7 минг сўм, «Покнома» қўшиғини ижро этган Зафаробод туманидаги «Гўзал» болалар боғчасининг мусиқа муаллими Шамсиддин Юсуповга учинчи ўрин ва 7 минг сўм, «Ўзбекистон» қўшиғини ижро этган вилоят театри солисти Акмал Исроиловга рағбатлантирувчи 5 минг сўм, «Жиззахим» қўшиғини ижро этган Дўстлик туманидаги «Дўстлик» дастаси бадиий раҳбари Жамила Равшановага рағбатлантирувчи 5 минг сўм, «Ўзбекистон — ватаним маним» қўшиғини ижро этган Жиззах шаҳар халқ таълими бўлимига қарашли ёш ижодкорлар уйининг бадиий раҳбари Раъно Қодиржоновага рағбатлантирувчи 5 минг сўм пул мукофотлари берилди.

Шунингдек, вилоят кўрик-танловини ўтказишдаги ташаббускорлиги, ижтимоий-сиёсий ҳаётда фаол иштирок этаётгани учун кўплаб ижрочилар вилоят ҳокимлигининг ҳамда вилоят касаба уюшмалари кенгашининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотландилар.

Кўрик-танловни ўтказишга ҳомийлик қилган ташкилот ва корхоналарнинг совринлари ҳам танловда яхши иштирок этган кўплаб ижрочиларга берилди.

Шундай қилиб, «Ўзбекистон — Ватаним маним» мавзуида Жиззахда янграган ватанни, истиқлолни тараннум этувчи ажойиб қўшиқлар, истеъдодли қўшиқчилар вилоят кўрик-танловининг ғолиблари сифатида Тошкентга йўл оладилар.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«ИШОНЧ» мухбири.

Ғаллаорол туманидаги паррандачилик ҳиссадорлик жамияти жамоаси савдо тармоқларига парҳез гўшт ва тухум етказиб беришмоқда.

Суратда: бош зоотехник Мирқодир Тожиев. **Ш.ИБРОҲИМОВ сурати.**

Инсон ва қонун

ТУНГИ ШАРПАЛАР

Шаҳрисабз туманидаги «Ҳисор» жамоа-ширкат хўжалигининг Тошпўлат қишлоғида истиқомат қилувчи нафақахўр Элбобо Бегалиевнинг уйидан тунда 50 кило буғдой ва 30 кило унни ўғирлаб кетишди. «Қаҳрамон» ҳам тезда топила қолди. У қўшни Қиёқи қишлоғида яшовчи, 1969 йилда туғилган Тоҳир Б. исмли йигит экан.

Қарға қарғанинг кўзини чўқимайди, деган гап бор. Баъзан тескариси ҳам бўлиб турар экан. Самарқанд вилояти Нуробод туманидаги «Олға» жамоа-ширкат хўжалигида яшовчи ва шу ерда чўпон бўлиб ишловчи Йўлдошев Очил шундай йўл тутди. У шу йил 20 январ кечаси қўшни Қашқадарё вилоят Муборак туманидаги «Муборак» жамоа ширкат хўжалигибош чўпони Исмат Бўтаевнинг отаридан 32 бош қўй, 7 бош эчкини ўғирлаб кетди. Милиция ходимлари тез кунда унинг изига тушиб, қўлга олишди. Ҳозир Муборак туман ички ишлар бўлими томонидан тергов ишлари олиб борилмоқда.

М. КЕНГБОЕВ.

Турмуш чорраҳаларида

ҚАЙТАР ДУНЁ

Рупарамда олтмишдан ошган онахон ўтирибди. Қўллари титрайди, кўзларидан дувиллаб ёш қуйилади. Энтикиб-энтикиб гапиралди:

— Ўғлим, мени танийсан. Сенга ўхшаган тўрт болам бор. Бола туғмай, катта қилмай мен ўлай. Болаларимнинг дастидан кўчага чиқолмай қолдим. Уйда бўлса, узу кун жанжал, тўртови кунда топганини ичади.Улар бўлсам ўлдим. Ҳай болаларим, ичманглар, уй ишига қарашинглар десам, қўлларига нима илинса башарамга отишади. Буниси ҳам майли, галмагал уришади. Нима қилай? Бошим қотиб қолди...

Онахон енги билан кўз ёшларини артади. Болаларининг қилмишини такрор-такрор айтади. Ҳа, онахон ниҳоятда аянчли аҳволда. Фарзанди сўзига кирмаса, устигаустак урса. Фарзанднинг бундан ортиқ бадбахти бўлиши мумкинми? Ҳақиқатан ҳам онахонни танийман. Колхозчи бўлган. Уруш йиллари бир дона нон учун кечаси вагон-вагон тош тукиб, темир йўлчилик қилган. Кўп пахта териб мақтов олган, чурра ортирган. Раҳматли эри Аҳмад ака баланд бўйли киши эди. Юрса ер зириллар, овози узоқдан ҳам эшитиларди. Яхши механизатор эди. Ширинсўз бўлиб, ишни пухта бажарарди. Ҳатто ойда ҳам доғ бор деганларидек, инсон тўкис бўлмас экан, Аҳмад ака кўп ичарди. Бир куни томорқамни ҳайдатиш учун гаражга кирсам, тўрт-беш ҳамкасби билан ичиб ўтирибди. Салом-аликдан сўнг бўшаган шишаларни кўриб ҳайратдан ёқа ушладим.

— Шу ароқ ўлгурни ичмай, топганингизни уйга ташисангиз бўлмайдими? — деб ётиғи билан насиҳат қилгандай бўлдим.

— Қизиқмисан? Йўлда топилган, йўлда кетиши керак. Бўлмаса буюрмайди.

Елка қисдим. Ҳамма тарқагач бирга йўлга тушдик.

— Энди ука! Гапингда жон бор. Топган-тутганни уйга ташиш керак. Бўлмаса рўзғорни тебратиб бўладими? Шундай ўйлаганман, ҳозир ҳам шундай ўйдаман. Аммо келинойингнинг кўзи тўймаяпти. Қанча кўп олиб келсам, унга шунча кам кўринади. Ҳар куни шу жанжал. Ҳозир пул олиб бормайман. Ичаман. Ҳеч кимга айтмаганман, сенга айтай. Тунов куни болаларим мени ўртага олишди. Ичманг, ичиб тўполон кўтарсангиз кўрсатамиз, дейишди. Ишонмадим. Силосдан тушган пулга кўпроқ ичиб юборибман. Уйга ярим тунда келганимни биламан. Эртасига ўрнимдан турсам ҳаммаёғим моматалоқ. Кўчага чиқолмай, қимирламадим. Кечки овқат пайтида катта ўғлим онасига мақтаниб қолди:

— Мана дадамнинг ақлини киргизишни бошладик. Сиз айтгандай кечагиндай бир-икки дўппослаб қўйсак, бинойидек бўлиб кетадилар. Оғзимдаги луқмани чайнай олмадим. Кўз олдим қоронғилашиб кетди. Мендан бино бўлган бола мени урдими? Ўйлаб-ўйлаб уйимга етолмадим. Лаганни олиб, ўғлимга отдим. Тагимга олган эдим, қолган ўғилларим келиб қолишди. Ажратишга келишдиёв десам, улар мени коптоқ қилиб тепиб кетишди. Хуш, додимни кимга айтаман? Шармандалик-ку! Аламим икки бўлгани учун ичаман. Ичишни истамайман, соғлигим учун зарар эканини яхши биламан. Лекин нима қилай? Уйда обрўйим йўқ. Кичкина невараларим ҳам майна қилишади. Хотин бўлса кўрпа-тўшагини алоҳида қилиб олган. Квартирантман. Шуларни ўйламай, эсламай деб ичаман.

...Аҳмад ака элликка ҳам боримади. Оғзи ошга етганда оламдан ўтди. Лекин болалари уйли-жойли бўлишгач отаси каби кўп ичадиган, бир-бири билан ёқалашадиган одат чиқаришди. Оналарини ҳам уриб туришаркан, деган сўзлар қулоғимга чалинганди. Ишонмадим. Шу ҳақда маҳалла қўмитаси раисидан сўраганимда: «Рост. Ҳаммасига онанинг ўзи сабабчи. Кўзи пулга тўймайди. Ҳар куни болаларидан пул талаб қилади. Болалари энди кичкина эмас. Ҳаммасининг фарзанди бор. Рўзғори бошқа-боша. Фарзандлари оналарини йўлга сололмай гарангликдан ичишади».

...Рўпарамда онахон ўтирибди. Қўллари титрайди. Кўзларида эса ёш. Энтикиб-энтикиб фарзандларини ёмонлайди, тартибга чақириб беришда ёрдам беришимни илтимос қилади. Агар тўғон бузилса, сув баланду пастни тан олмайди, оқаверади. Йўлида учраганни йиқитади, суриб кетади. Тошган сувга ариқча очилса, сув шу ариққа тушиб олгач оҳиста оқаверади. Онахонни ўйлаганимда шулар хаёлимдан бир неча бор ўтди...

Х. МИРЗАЕВ.

• Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт •

ҲАР БАҲОРДА ШУ БЎЛАР ТАКРОР...

Ҳа, миллионлаб мухлислар футбол баҳорини кутадилар. Мамлакат футбол миллий чемпионатининг очилиши эса ўзига хос байрамга айланди. Армиячилар ўйингоҳида Ўзбекистон давлат мадҳияси янграб, мусобақа байроғи кўтарилди. Қувончга қувонч эш бўлади, деганларидек шу куни муҳлислар яна бир шодиёнанинг гувоҳи бўлдилар.

Зарби зўр йигитларимиздан бири профессионал боксчи Артур Григоряннинг Гамбург шаҳрида жаҳон чемпиони номига сазовор бўлиши дилларга сурур ва завқ бахш этди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Алишер Азизхўжаев моҳир боксчининг муваффақияти муносабати билан юртбошимиз йўллаган табрикномани ўқиб эшиттирди. Унга аталган совға-салом тантанали суратда топширилди. Артур Григорян эса мовий яшил байроғимизни баланд кўтарганча олқишлар остида ўйингоҳ бўйлаб югурди. Бундай бетакрор ва қувончли манзара ишқибозлар ёдида муҳрланди, десак муболаға бўлмас. Шунингдек, таниқли санъаткорлар Козим Қаюмов билан Фарруҳ Зокировларнинг чиқишлари ҳам мароқли бўлди.

Мавсумнинг дастлабки ўйинларидан бири ҳам қизиқарли ўтди. Пахтакорчилар билан Самарқанд динамочилари ўзаро куч синашдилар. Тўплар асосан танаффусдан кейин дарбозага йўлланди. 11 метрли жарима нуқтасидан дарвозани аниқ нишонга ололмаслик воқеаси ҳам бўлиб туради. Бу сафар Шуҳрат Мақсудов ана шундай имкониятни бой берди. Дилмурод Назаров эса ҳисобни очди. Рустам Бозоров ғалабани мустаҳкамлади. Меҳмонлар сардори Ҳамза Жабборов жавоб тўпи киритди. Қолган ўйинларда қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди: «Атласчи» — «Нефтчи» — 3:4, «Нурафшон» — «Машъал» — 1:0. «Динамо» (У) — МҲСК — 1:4. «Косонсой» — «Наврўз» — 0:1. «Навбаҳор» — «Трактор» — 1:0. АСК— «Сўғдиёна» — 0:2, «Дўстлик» — «Янгиер» — 2:1, Эртага иккинчи тур ўйинлари бўлади.

Мирзо АНВАР.

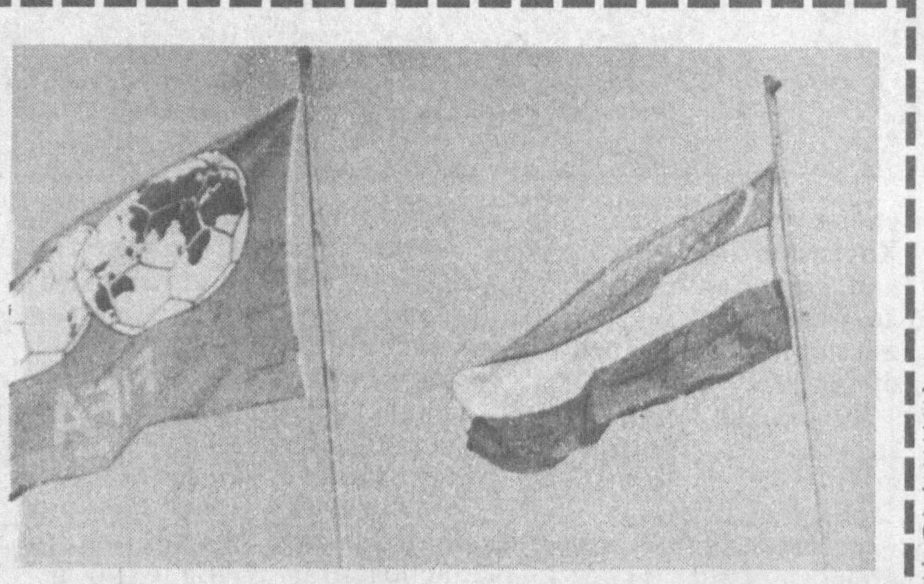

ФУТБОЛ КЛУБИ ТУЗИЛДИ

Маълумки, шу йил январь ойида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилди. Шу қарор асосида Хоразм вилоят касаба уюшмалари кенгаши ҳам оммавий ва профессионал футболни ривожлантириш тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Вилоят маркази Урганч шаҳрида касаба уюшмалари футбол клубини ташкил этиш юзасидан қарор қабул қилинди.

Шихназар АҲМЕДОВ.

«СЎҒДИЁНА» ЎЙИНГОҲИ ТИКЛАНМОҚДА

Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг барча вилоятлардаги футбол ўйингоҳларини 1 апрелгача жаҳон андозалари талабига жавоб берадиган даражада таъмирлаш вазифасини қўйган эди. Жиззах вилоятида бу ишга алоҳида эътибор қаратилиб, «Сўғдиёна» ўйингоҳини таъмирлаш жадал олиб борилмоқда. Ўйингоҳнинг жаҳон андозалари талабига мос бўлиши учун бутун чора кўрилмоқда. Таъмирлашни вилоят сув хўжалиги ва мелиорация тармоқларини таъмирлаш бирлашмаси, вилоят капитал сув хўжалиги тресті, 1-механизациялашган кўчма колонна жамоаси амалга оширмоқда. Ҳозирча таъмирлаш ишларига 8 миллион сўм ажратилди.

«Сўғдиёна» ўйингоҳини таъмирлаш бўйича махсус штаб тузилган. Штаб йиғилишида иш режаларининг бажарилиши, таъмирлаш сифат ва суратлари муҳокама этиб борилмоқда.

Хуллас, ўйингоҳ муддатидан олдин таъмирланиб, футболчиларга ўз эшигини барвақт очмоқчи.

Алибой ЭРГАШЕВ, «ИШОНЧ» мухбири.

Суратларда: FIFA ва мамлакатимиз байроқлари кўтарилди, футбол мавсуми бошланди; бокс бўйича жаҳон чемпиони Артур Григорян; футболчилар; тренер ҳаяжонда.

Р. ГАЛИЕВ суратлари.

МУНАЖЖИМ ТАЪБИРИ: САЛОМАТЛИГИНГИЗНИ АСРАНГ!

(23-29 апрель кунлари учун)

20 апрелдан 20 майгача Ой «Сигир» буржидан ўтади ва бу даврда қон босимининг кескин камайиб ёки кўтарилиб кетиш ҳоллари кўпаяди. Хушдан кетиш, мияга қон қуйилиши, юрак хасталикларига мойиллик кузатилади. Айни пайтда бундай ҳолатлар оқибати кўпинча яхшилик билан якунланади. Шарқ тиббий илми нужуми нуқтаи назаридан бахиллик, зиқналик, худбинликни енгиш шу пайтларда айниқса саломатлигингизга яхши таъсир кўрсатади. Шу давр мобайнида биз вақтдан моддий бойликларга бўлган хирсимиз нисбий ва ўткинчилигини тушуниб олишимизга кўпроқ фойдаланишга уринишимиз керак. Зеро, ҳаётда пулга сотиб олиб бўлмайдиган абадий қадриятлар ҳам мавжуддир.

23-29 апрель кунлари мобайнида бўйин ва унга яқин тўқималардаги турли хасталиклар зўрайиши мумкин. Булар -лимфа тугунларининг яллиғланиши, Фарингит, тонзиллит, сўлак безлари хасталиклари, қалқонсимон без фаолиятининг бузилиши, овознинг айниши, бўйин мушакларининг ўткир шамоллаши, жинсий-сийдик фаолиятларининг оғриқли бузилишидан иборат бўлиши мумкин. Шу билан бирга ушбу хасталиклар дори-дармонлар таъсирида бир мунча енгил даволанади.

23 апрелда бўғимлар, суяклар хасталиклари ва бод касаллиги зўрайиши эҳтимоли бор. Шамоллаш ва томоқдан совуқ ўтишининг олдини олиш керак. Спиртли ичимликларни суиистеъмол қилишдан, таомни бўкиб ейишдан тийилиш, ўзингизнинг ва бошқаларнинг асаблари, кайфиятларини эҳтиёт қилишни тавсия этамиз. Зеро, шу куни бош мия қон томирларининг қисилиши, миянинг қон билан ёмон таъминланиши кутилади.

23-25 апрель кунлари Ой «Қисқичбақа» буржидан ўтади ва бинобарин, ошқозон заифлашади. Шошилинч заруриятдан ташқари ҳолларда ошқозонда тиғли ва мураккаб муолажалар ман этилади. Оёқлар тиззалар, пайларда тиғли муолажалар ўтказишга рухсат этилади. Шунингдек, бу кунлар тишларни даволаш ва олдириш учун қулай ҳисобланади.

24 апрелда нотўғри овқатланиш туфайли экзема ва бошқа тери касалликлари кучайиши хавфи бор. Қон айланиши, ҳазмли таом бир мунча ёмонлашади, жигар хасталиклари зўрайиши ичакларнинг беркилиб қолиши мумкин.

25 апрелда эҳтиросларингизни жиловлашга, бетоқатликдан тийилишга ҳаракат қилинг, ўзингизга ва бировларга нисбатан жаҳолатдан сақланиб бир-бирингизга хайрихоҳ, меҳрибон бўлинг. Ой ва Уран ўртасидаги салбий жиҳатлар шу куни баъзи одамларда ғалати ҳаракатлар намоён бўлиши - жазава тутиши, баданлар тиришиши, руҳий бетоқатликлар содир бўлиши эҳтимол. Тиббий илми нужум талқинича, бу - янги «Қовға» даврини бошқарувчи Ураннинг фазовий маромини нотўғри тушунишимиз оқибати бўлади. «Қовға» даври илми нужум кўрсатиши бўйича шу йил январдан бошланган. Уран маромлари самимий беғаразлик, бирлик, тенглик, ҳамфикрлик, қардошлик туйғуларини, тараққиёт, ҳамма нарсанинг янгиланиши, янги ғоялар, дил равшанлиги, кашфиётлар, ўз давридан олдинда борувчи ҳамма нарсаларни одамлар тушуниши устидан ҳомийлик қилади. Юқоридаги фазилатлар асрлар давомида халқимизнинг қон-қонига сингиб кетган. Шунинг учун ҳам биз уларни авайлаб асрашимиз, бойитиб боришимиз керак.

25 апрелда шунингдек қўрқув босиши, кайфиятнинг тушиб кетиши, эндокрин тизимидаги аъзолар фаолиятининг бузилиши ҳолларини кузатиш мумкин. Кўпроқ тушкунликка бериладиган одамларга яхши кайфиятни сақлаб қолиш учун ўз яқинларига астойдил кўмаклашишни тавсия этамиз. Чунки бундан оладиган қониқиш кайфиятингизни албатта кўтаради.

26-27 апрель кунлари Ой «Арслон» буржидан ўтади. Бинобарин, шу кунлари юрак, кўкрак орқаси, умуртқалар заифлашади. Куч-қувватингизни, ғайрат-шижоатингизни аяб сарфланг. Асаб тизими, қон-томирлар хасталиклари, оёқ оғриғи, кўз, бўғим хасталикларини шу кунлари даволаш яхши натижа беради. Қон босими кўтарилиб-тушиб туришини кузатиш мумкин. 27 апрелда эндокрин тизими (айниқса буйрак усти) аъзоларингизга эътибор қилинг, қон босими кўтарилиши, руҳий мувозанатнинг бузилиши мумкин.

28-30 апрелда Ой «Бошоқ» буржидан ўтади ва шу кунлари кўпроқ ичакларнинг заифлашуви кузатилади. 29 апрелда буйраклар фаолиятига эътибор қилинг. Шунингдек қанд хасталигидан азият чекувчи беморларга дори-дармонларни қабул қилиш тартибига қаттиқ риоя этишни тавсия қиламиз.

Яна кўп вақт мобайнида бош мия, жигар, асаб ва эндокрин тизимлари аъзоларини муваффақиятли даволаш имконияти сақланиб қолади. Бу - Плутон, Нептун, Уран, Сатурн сайёраларининг ўзаро яхши муносабатлари яна анча вақтгача давом этиши билан боғлиқ. Булар насллар сайёраларидир, ҳамда улар таъсири ҳозир янада кучаяди. Ушбу сайёралар шунингдек бурч масъулияти, бошқалар учун жавобгарлик, маданият, тараққиётга, билимларни янгилашга, ўзини ва атроф муҳитни такомиллаштиришга, ички ва ташқи дунё мутаносиблигига интилиш тушунчаларини инсон томонидан идрок этилишига ҳомийлик қилади. Бу фазилатларни ҳақиқатан тўғри идрок этиш барча кўнгилсизликлардан осон халос бўлишингизга ёрдам беради. Зеро, тиббий илми нужум:»Соғлом руҳда - соғлом тана» дейди - аксинча эмас!

Соliқчига — синчковлик одат

ЭШИТДИНГИЗМИ?

• Жиззах вилояти дўконларидан маҳсулот харид қилаётганда эҳтиёт бўлинг. Сотувчилар юзингга кўзинг борми, демай ҳаққингизга хиёнат қилаверадилар. Дўстлик туманидаги «Шаҳзод» фирмаси дўкони сотувчиси Аҳмад Одилов бир харидорга хизмат қилишда 150 сўм 75 тийинни, Жиззах «Гўшт» хиссадорлик жамиятига қарашли 1-дўкон сотувчиси Б. Мустаев 96 сўм 20 тийинни, Мирзачўл тумани матлубот ҳиссадорлик жамиятига қарашли 4-дўкон сотувчиси Рустам Халимов 168 сўмни уриб қолди. Энди улар харидорлар ҳаққига хиёнат қилиб топган ҳаром пулларини нимага сарфлаганликлари ҳақида терговчига сўзлаб бермоқдалар.

• Жиззах шаҳар «Заргарлик» улгуржи чакана хусусий жамоа корхоналарида сотувчи бўлиб ишлаётган Асил Эгамқулов 27 минг 830 сўм камомадга йўл қўйди. Бу камомад Бахмал туманидаги «Ғаллакон» ширкати раиси Абдурасул Яхшибоев йўл қўйган камомад олдида ҳолва экан. Ширкатда 124 минг 558 сўмлик камомад борлиги аниқланди.

• Жиззах иссиқлик тармоқлари корхонаси омбор мудири Гавҳар Душановнинг хўжалиги текширилганда бу ерда катта чалкашликлар борлиги маълум бўлди: 26 минг 643 сўм камомадга йўл қўйилган, 14 минг 557 сўмлик ортиқча моллар пайдо бўлган. Солиқчилар омборхона фаолияти билан чуқурроқ шуғулланишга қарор қилдилар.

Давлат солиқ қўмитаси матбуот хизмати.

«...ЁНҒОҚ ЭКИЛСА»

«Ишонч» газетасининг 1996 йил 23 январь 6 сонида босилиб чиққан «Халқа йўли бўйлаб ёнғоқ экилса» мақоласини Республика Қишлоқ хўжалиги вазирлиги кўриб чиқиб, ўз мулоҳазаларини маълум қилади.

Кейинги йилларда Республикада янги боғ, ёнғоқзор ва токзорларни барпо этишга жиддий эътибор берилмоқда. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида халқимизни мева, узум, қуруқ мева, ёнғоқ ва бодом маҳсулотлари билан таъминлаш, уларнинг сифатини яхшилаш, яъни дунё андозалари даражасига етказиш юзасидан қўпгина ишлар олиб борилмоқда.

Мақола муаллифи Ш.Шораҳмедовнинг Келесдан то Самарқанд вилоятигача бўлган катта магистраль йўлнинг икки ёқасига ёнғоқ дарахтлари экиш тўғрисидаги таклифи тўғри, лекин автомобиль йўлларининг лойиҳаси, қоидаси бўйича ҳамда келажакда халқа йўлнинг икки четига йўл қурилиш вазирлигининг лойиҳа режасига кўра ҳар хил алоқа кабеллари, канализация ва бошқа қурилиш иншоотлари қурилиши ҳамда юқори кучланишли электр симлари тортилиши мумкин. Бундан ташқари ёнғоқ дарахти 300-400 йил ва ундан ҳам кўпроқ яшайди, паст бўйли ўсадиганлари 30-40 йил яшайди. Ёнғоқ ҳосилга кирган даврда унинг сояси бир гектар майдондаги бошқа ўсимликларга таъсир қилади. Халқа йўлнинг икки чеккаси пахтазор ва бошқа бир йиллик қишлоқ хўжалик экинлари билан банд.

Ҳозирги кунда Республикамиз бўйича ёнғоқлар 9200 гектар, шундан ҳосил берадигани 5300 гектарни ташкил этади. Ҳар йили 10000 тоннагача ёнғоқ ҳосили олинмоқда. Булардан ташқари ҳар йили турли хил ташкилотлар, боғча, санаторий, касалхона, тоғ ва тоғолди хўжаликларда 500-550 минг дона атрофида, аҳоли томорқаларида ва дала ҳовлиларида кўплаб мева, ўрик, ёнғоқ кўчатлари экилиб, ҳосил етиштирилмоқда.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги Вазирининг биринчи ўринбосари М.СУЛТОНОВ.

ХАТАРДАН ҚУТУЛДИМ

Иссиқ жон иситмасиз бўлмайди, деганларидек ўтган йил саратондаги танамда пайдо бўлган оғриқ аъзои баданимни титратиб оғритар, кўксимда аллақандай хуруж пайдо бўлганлигидан дарак берарди. Ҳаммасидан томоқ оғриғи кучайиб мушаклардан куч-қувват кетарди. Иштаҳам йўқолиб тўшакка михланиб қолдим. Буюрилган дори-дармонлар наф қилмаслигидан оила аъзоларим, айниқса, падари бузрукворим, уруш қатнашчиси Шароф Неъматов хавотирландилар.

Шунда биз Самарқанд онкология диспансерига мурожаат этиб, бўйнимда пайдо бўлган шишни муолажа қилишга ёрдам беришини илтимос қилдим. У ердагилар синчиклаб текшириб, кекирдак ости безларини фақат Тошкент шаҳридаги республика эндокринология илмий-текшириш институтида муолажа қилинишини уқтирдилар. Мазкур шифогоҳнинг моҳир жарроҳи профессор Саид Иброҳимов ҳамда даволовчи ҳаким Баҳодир Бобохўжаевлар мени хавф-хатардан қутқардилар, яъни шишни жарроҳлик аралашуви билан тузалишини таъминладилар. Гапнинг сирасини айтганда, агар 1995 йил декабрь ойида дардимни аниқламай муолажа қилишмаса, ҳолим не кечарди... Мана ҳозир ўша ваҳимали онлар ортда қолиб, ўзимни бардам ва тетик сезмоқдаман. Оиламиздагилар, турмуш ўртоғим ва айниқса икки норасида фарзандим қошига соғайиб қайтиб келдим.. Қўлим кўксимда - раҳмат шифокорлар.

Самарқанд вилояти Ургут туманидаги «Наврўз» жамоа хўжалигида яшовчи II-гуруҳ ногирони Ёдгор Неъматовнинг дил сўзларини оққа кўчирувчи Низом ИБРОҲИМОВ.

Божхона бекати

РЕЖАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Тошкент шаҳар Божхона хизматининг мажлислар залида ушбу идора фаолиятининг 1995 йил якунларига бағишланган мажлиси бўлиб ўтди. Унда Республика раҳбарияти томонидан божхона сиёсатида қабул қилинган қарорлар ва уларнинг ижроси, 1995 йилда пойтахт Божхона хизмати томонидан эришилган ютуқ ва камчиликлар ҳақида фикрлашиб олинди.

Пост ва бўлим бошлиқларининг ҳисоботларида хизмат давомида йўл қўйилган хато ва камчиликлар, бир қатор муаммолар тилга олинди. Камчиликларни бартараф этиш учун божхона хизмати ходимларининг ҳуқуқни ҳимоя қилувчи бошқа органлар билан ҳамкорликда иш олиб бориши, ишчи кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва ўқитиш лозимлиги таъкидланди. Шахсий таркиб билан ишлаш, Божхона хизмати ходимлари сафини нопок кишилардан тозалаш масалалари алоҳида кўриб чиқилди.

Божхона қонунчилиги ва сиёсатида мукаммалликка эришиш, жойларда ҳужжат расмийлаштириш ишларини тез ва аниқ ҳолга олиб келиш муҳим вазифалардандир. Шунинг учун шахсий таркибни муайян даражада тарбиялаш, божхона хизматининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш муҳим аҳамиятга эгадир.

Мажлисда ана шу масалалар юзасидан тегишли ҳужжат ва қарорлар қабул қилинди.

К. УМАРОВ, Тошкент шаҳар Божхона хизмати инспектори.

ҚУРУҚ ВАЪДАЛАР

Биз, қуйида номи келтирилганлар, Оҳангарон туман марказий касалхонаси шифокор ва ҳамширалари, 1995 йилдан буён боланинг 2 ёшгача бериладиган меҳнат таътилидамиз. Лекин биз мана шу пайтгача болани 2 ёшга тўлгунга қадар бериладиган нафақаларни олмаяпмиз. Касалхона раҳбарларига бир неча бор мурожаат қилдик. Лекин улар «қуруқ» ваъдалар билан чекланиб қолишаяпти.

Президентимизнинг «Соғлом авлод учун» программасини бажаришга бўлган эътибор шуми?

Б.ТОШМАТОВА, Д. МАДРАҲИМОВА, Г. САИДКАРИМОВА.

Ўзингизни билинг

ҲАЁТГА ИШТИЁҚ КЕРАК!

Синов-сўровларига «Ҳа», «Йўқ»,»билмадим» деб жавоб бериш керак.

1. Ёшингизга қараганда ўзингизни ёшроқ ҳис этасизми?
2. Етарли даражада ўзингизга ишонасизми?
3. Мажбуран .ишлашга кўпроқ мойилмисиз?
4. Мумтоз мусиқа сизни руҳлантирадими?
5. Одамлардан ўзингизни тортиб, ёлғизликда яшашга қаршимисиз?
6. Норасолик туйғусидан халос бўлганмисиз?
7. Баъзида сизга ҳамма нарсани қилиш мумкиндай туюладими?
8. Ғайрат-шижоатингиз жўш урадиган ҳоллар тез-тез содир бўлиб турадими?
9. Воқеаларнинг нохуш жараёнларини тўхтатиб қолишга қурбингиз етадими?
10. Олдингизга қўйган мақсадингизни бажаришда етарли даражада қатъият кўрсата оласизми?
11. Бошқалар сизни серғайрат одам деб ҳисоблашадими?
12. Тушкунлик ва нохуш ҳаёллар фикрингизни чалғитадиган ҳолатлар кам бўладими?
13. Қизиқишларингизнинг тез-тез ўзгариб туришини ўзингизга хос хусусият деб ҳисоблайсизми?
14. Сиз тез-тез ўзингизни омад чўққисида ҳис этасизми?
15. Тақдир тақозосини ҳамиша бамайлихотир қабул қиласизми?

Ҳар бир ижобий жавобга - 2 очко, тараддудлансангиз - 1 очко, салбий жавобга умуман ҳеч нарса йўқ.

Ушбу синов-сўровлар жавоблари натижасини газетамизнинг келгуси сешанба сонида ўқийсиз.

«АЁЛЛАРГА ЎН САВОЛ» синов-сўровлари бўйича тўплаган очколарингиз хулосалари:

75 дан кўп очко: қурган оилангизни муваффақиятли деб бўлмайди. Албатта, Сиз ҳамма нарсада айбни эрингизга қўйишга мойилсиз. Лекин амалда оилавий можароларнинг кўпчилигига ўзингиз сабабчисиз ва эрингиз Сизнинг кўпгина ноўрин ҳатти-ҳаракатларингизга парво қилмай қўйган. Рўй берган аҳволни тузатиш учун энди кўп вақт керак бўлади. Айни пайтда ҳар бир воқеани беғараз, соғлом тафаккур билан баҳолашга ҳаракат қилинг.

40-74 очко: Сизнинг оилангиз, табиийки, жуда рисоладагидек эмас. Бироқ, эр-хотин ўртасидаги самимий муносабат ҳар икковингизга боғлиқ. Қалтис вазиятлардан, ҳар иккалангиз учун «чегарадан чиқиб кетишга олиб келадиган ҳолат»лардан чўчимай, аҳволни яхшилаб муҳокама этишни кўп чўзиб юборманг. Агар қалбингизни тирнаётган барча шубҳаларни биргаликда бирма-бир оилавий суд ҳукмидан ўтказа олсангиз - оилавий бахтингиз таъминланишига ишонаверинг.

39 дан кам очко. Сиз ҳамиша бир-бирингизга йўлдош бўласиз. Тўйдан кейин кўп йиллардан сўнг ҳам орангиздаги меҳр сўнмайди. Бундай оилага ҳар қанча ҳавас қилса арзийди.

Мамлакатлар, одамлар, одатлар

МИСР ЭҲРОМЛАРИ

Миср эҳромлари дунёда энг машҳур обидалардан ҳисобланади. Қадимий мисрликларнинг эътиқодига кўра, одам вафот этгандан сўнг, жасади яхши сақланса, унга инсон, ҳайвон, шамол, сув ва қуёш таъсир этмаса, «нариги дунё»да яхши ҳаёт кечирар экан. Шу сабабдан ҳаётдан кўз юмган одамнинг жасадини мумиёлаш удум бўлган.

Қадимги Миср шоҳлари — фираъвнлар мутлоқ ҳоким бўлиб, «нариги дунё»да ҳам яшашни орзу қилиб ўзларига эҳром қурдирганлар, эҳромга қўйишдан аввал жасадлари мумиёланган. Мумиёланган мурда тош тобутсаркофакка солиниб, мақбара ичига қўйилган.

Қадимги Миср фираъвнлардан биринчи бўлиб Жосер ўзига улкан эҳром бунёд эттирган. Эҳромларнинг энг маҳобатлиси Хуфу (Хеопс) эҳромидир. Милоддан аввалги 2800—2700 йиллар мобайнида Миср давлатига ҳукмронлик қилган Хуфу қаттиққўл бўлиб, давлат ва ободончилик ишлари ҳаражатини камайтириб, даромаднинг асосий қисмини ўзига мақбара бунёд этишга сарфлайди.

Юнон тарихчиси Геродотнинг маълумотига кўра, Нил дарёсининг ўнг соҳилидаги тоғлардан эҳром қуриладиган жойга тош ташиб келтириш учун қурилган йўлнинг ўзи 10 йилда қуриб битказилган. Хуфу эҳромини қуриш учун 100000 қул 20 йил (7300 кун) ишлаган.

Хуфу эҳроми Қоҳира шаҳридан 16 км ғарбда, Ғизо қишлоғининг тошлоқ жойида, баландлиги 147,8 метр бўлган улкан иншоотдир. 5000 йил муқаддам қурилган Хуфу эҳромининг ичига Санкт-Петербург шаҳридаги Исҳоқ жомийси жойланиши мумкин. Эҳромнинг асоси квадрат шаклида бўлиб, ҳар бир томони 230 метрдан, жами 5 гектар ерни эгаллаган. Эҳром атрофини айланиб ўтиш учун бир километр йўл босишга тўғри келган.

Хуфу эҳроми ҳар бирининг оғирлиги 2,5 тоннадан 30 тоннагача бўлган тошлардан барпо этилган. Тошлар эҳром асосидан унинг тепасигача 215—220 қатор терилган бўлиб, тошларнинг жами сони 2 миллион 300 минг дона, умумий оғирлиги эса 6,5 миллион тоннани ташкил этади. Тош конларидан Ғизогача оғир тош-тахталарни ташиб келтириш учун 1000 тонна юк кўтараоладиган поезддан 6500 таси керак бўлар эди.

Наполеон Бонапарт Ғизодаги учта йирик Хуфу, Ҳафра ва Микарин эҳромларининг тош-тахталари бутун Франция атрофини баландлиги 3 метр келадиган девор билан ўраб олиш учун етарли эканлигини ҳисоблаб чиқиб, зобит ва аскарларини ҳайратга солган экан.

Эҳромга ишлатилган тош-тахта ўлчамлари асосидан тепасига томон кичрайиб борган. Чунончи, биринчи қатордаги тош-тахталарнинг қалинлиги 1,5 метр, иккинчи қаватдагиси 1,25 метр, учинчи қаторда 1,2 метр энг тепа қаторда эса, тоштахтанинг қалинлиги 0,55 метр бўлган.

Эҳром қурилишининг техник томонлари ҳам кишини ҳайратга солади. Йирик тош-тахталарни ҳозирги замон ўлчов асбобларимиз, жуда катта аниқликда ва ўта жипс қилиб жойлаштирилган. Вазни тахминан 70 тонна келадиган гранит-тахта шоҳ дафн қилинган хонага кўтарма кранларсиз ва блокларсиз қандай олиб кирилганига ақл бовар қилмайди.

Тош-тахталар жуда моҳирлик билан тарашлаб силлиқланган. Бу тошлар бир-бирига шунчалик зич ўрнатилганки, уларнинг орасидан қил ҳам ўтмайди, дейиш мумкин.

Хуфу эҳроми қандай мақсадларда қурилганлиги ҳақида олимлар ўртасидаги баҳс ҳамон давом этиб келмоқда. Мисрнинг Нил соҳилидаги ўнлаб эҳромлар сағана вазифасини ўтаган. Фираъвнларнинг жасади қўйилган жой-эҳромлар, шу қадар муқаддас бўлганки, унинг ичига кириш гуноҳи азим ҳисобланган.

Тадқиқотчилар ва олимлар Хуфу иншоотининг мақбарадан ташқари бошқа вазифалари ҳам бўлганлигини илмий далиллар билан исботламоқдалар. Эҳромлар ичида жойлашган подшо ёки малика қабрларига, уларнинг мумиёланган жасадлари билан бирга олтин ва қимматбаҳо тошлардан ясалган буюмлар ҳам қўйилган.

Лондонлик риёзион Жон Тейлор Хуфу эҳроми асоси периметри (томонлари йиғиндиси)нинг пирамида иккиланган баландлигига нисбатан айлана узунлигининг диаметри нисбатини ифодаловчи «Пи» қийматига тенглигини аниқлади.

Эдинбург дорилфунунининг профессори Плацци Смит эҳром баландлиги ва асоси периметрининг аниқ ўлчамларини топиб Тейлор кашфиётини тасдиқлади.

Смит ўлчамлари натижасида эҳром асосининг периметри 931,22 метр, иккиланган баландлиги эса 296,406 метр чиқди, яъни «Пи»нинг ўн мингдан бир аниқликдаги қийматини берди. «Пи»нинг бундай аниқликдаги қиймати VI асрда машҳур ҳинд фалакшуноси Ария Бхата томонидан биринчи маротаба топилган деб қаралар эди.

Ўтган асрнинг бошларида француз мисршуноси Е. Жамар Хуфу эҳромининг яна бир «тилсими»ни аниқлади. Маълум бўлишича, эҳром асослари Ер туш чизиғи (меридиани) йўналишидан бор йўғи 3 дақиқаю 9 сония бурчак билан оғган экан, холос. Ваҳоланки, Хуфу эҳромидан 4,5 минг йил кейин қурилган Даниялик машҳур фалакшунос Т. Брагс расадхонасида Ер туш чизиғининг йўналиши 18 дақиқа хато билан аниқланган. Бу қадимги Мисрда аниқ фанларнинг ривожланганлигидан далолат беради.

XIX асрнинг 50-йилларида Ж. Биот (француз фалакшуноси) Хуфу эҳроми йил давомидаги тенг кунликларини катта аниқлик билан маълум қилувчи улкан қуёш соати деган фикрга келди. 1900 йилда инглиз Котсуорт, Қуёш соати, мили, яъни эҳром сояси юрадиган рақамлар майдонини топди. Белгилар баҳорги ва кузги тенгкунликларни, қишки ва ёзги қуёш чиқишини аниқлаш учун тўла имкон беришни маълум қилди.

Хуфу эҳромининг бунчалик баланд (147,8 м) бўлишининг боиси нима экан?

Қадимги фалакшунослар Ердан Қуёшгача бўлган масофани аниқ ўлчашга ҳаракат қилганлар. Ҳозирги ҳисоб-китобларга кўра Ердан Қуёшгача бўлган масофа 149,5 миллион километрдан иборат. Демак, Хуфу эҳромининг баландлиги учун Ердан Қуёшгача бўлган масофани миллиард баробар кичрайтирилган узунлиги олинган, дейиш мумкин. Қадимги мисрликлар Ер билан Қуёш оралиғидаги масофани бир фоиз хатоликда ўлчашга муваффақ бўлганлар.

Хуфу эҳромига тааллуқли бўлган яна бир рақам эътиборга сазовор. Эҳром асос томонларининг узунлиги 232,16 метрни ташкил этади. Бу «эҳром тирсаги» ўлчов бирлигига айлантирилса 365,25 рақами ҳосил бўлади. Маълумки, бир йил уч юз олтмиш беш-у, чорак кун. Демак, Хуфу эҳроми асос томонларининг узунлиги бир йилдаги кунлар сонини аниқ ифодалайди.

Эҳром ичидаги фираъвн жасади солинган тоштобутнинг оғирлиги Ер оғирлиги (массаси)нинг квадриллион (10^{15})дан бир улушига тенг келади.

Юқоридаги фикр ва мулоҳазалардан шундай хулоса чиқариш мумкин: қадимги мисрликлар эҳромларни фақатгина фираъвнларнинг жасадини сақлаш учун мақбара сифатидагина эмас, балки ўз билимларини, санъатини ва донишмандлигини намойиш этиш учун ҳам қурганлар.

Хуфу эҳроми айни вақтда катта аҳамиятга молик бўлган йирик фалакиёт расадхонаси ҳамдир. Эҳромнинг ҳанузгача аниқланмаган сирлари кўп, уларни кашф этишда турли хил усул-воситаларга, хусусан рентген ва гамма нурларига катта умид билан қараш мумкин.

Мирортуқ МИРАБДУЛЛОҲ ўғли.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«ПИРС» ХУСУСИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТИЖОРАТ ФИРМАСИ ҚУЙИДАГИ ТИББИЙ УСКУНАЛАРНИ СОТАДИ:

«Орва-Ретина» рентген плёнкаси;
70х30,5 70х60 ҳажмли «Орва-Ретина» (Германия) флюора плёнкаси;
Буюртма бўйича РО-6, РО-9 наркоз берадиган аппарат;
2,5 ва 10 мл. граммли бир марта ишлатиладиган нина дори (шприц)лар;
70х50 смли вафелли сочиқлар ва 50х50 жермо-қоғозлар;
Бир марта қон қуйиш ва эритувчи аппарат (Германия);
Қондаги қандни якка тартибда аниқлагич (Жонсон-Жонсон маҳсулоти)
УзсАлока (Фунидзя, Шиманцу маҳсулоти)
Бир ва 6-12 каналли электрокардиограмма аппарати (ЭКГ)
Рентген ускуналари, флюора аппаратлари;
Эндоскоплар ҳамда қон анализаторлари.

МАНЗИЛ: ТОШКЕНТ ШАҲРИ, ИВЛЕВ КЎЧАСИ, 62-УЙ. (СОБИҚ «РАДОСТЬ» МАГАЗИНИ РЎПАРАСИДА)

ТЕЛЕФОНЛАР: (3712) 55-93-06, 55-91-42 факс 54-67-23.
Эрталаб соат 8.00 дан соат 17.00 гача мурожаат қилиш мумкин.

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир Саидакром САИДВАЛИЕВ

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56-52-89
Масъул котиб — 56-52-78

БЎЛИМЛАР

Касаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79. Социал адолат, иқтисодий ҳаёт, маданият, маънавият ва хатлар —56-87-78, 56-87-63. Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Андижонда — 5-23-10. Бухорода — 3-50-10. Гулистонда — 2-24-98. Жиззахда —3-82-18. Навоийда —3-41-99. Наманганда — 6-22-10. Нукусда — 2-44-46. Самарқандда — 35-64-22. Термизда — 2-70-07. Тошкентда — 56-82-79. Фарғонада — 24-58-43. Урганчда — 6-03-40. Қаршида — 5-33-71.

Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги ҳамда реклама ва эълонлардаги фикр- мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар ҳамда реклама ва эълон берувчилар зиммасидадир.

• Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
• Сешанба ва жума кунлари чоп этилади.
• Сотувда эркин нархда.

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

• Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.
• IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Тиражи — 27.999. Буюртма Г- 0209. Босишга топшириш вақти — 19.00. Топширилди 21.00. Масъул навбатчи: Фазилат ҲОЖИҚУЛОВА 1 2 3 4 5 6